

Vertaisohjaajan koulutuspaketti

Koonnut: Outi Veijonaho, 2006

Kouluttajalle

Käsissäsi on nyt Nuorten Kotkain Keskusliiton Vertaisohjaajien koulutuspaketti. Aihepiirit on jaettu kuuteen kahden päivän koulutukseen, mutta ne ovat muutettavissa omiin tarpeisiinne sopiviksi. Voit vaihtaa asiakokonaisuuksien paikkaa, jakaa aiheet pienempiin koulutuksiin tai käyttää vain osan aiheista. Näillä aineistomäärillä varsinaisia opetustunteja on joka viikonloppu yhdeksän.

Koulutusosioista löytyy kolmenlaista tietoa: teorialtietoa, ideoita harjoituksiksi, ja apuja lisätiedon löytämiseen. Voit soveltaa niitä omiin tarpeisiin sopivaksi, käyttää hyväksi kokemiasi osia ja lisätä jotain omaa.

Erityisesti ryhmäytymis- ja itsetuntemusharjoituksia on hyvä tehdä pitkän koulutusta, siksi niiden harjoitteluosuus on muita kattavampi. Ryhmän tuleminen yhdeksi on olennaista, jotta koulutuksessa päästään käymään asioita syvällisesti läpi ja ihmiset voivat luottaa koulutustilanteessa ryhmään. Siksi jokaisen koulutuksen alkupuolella voisi ottaa yhden ryhmäytymistehtävän, vaikka ensimmäisellä kerralla siihen panostetaankin enemmän. Myös itsetuntotehtävän voisi ottaa useampaan koulutukseen, koska hyvä ohjaajuus lähtee itsensä tuntemisesta ja luottamuksesta itseensä ja omiin taitoihinsa.

Koulutuksen luonnollisen osana on syytä pitää myös jollain tavalla asiallinen ja esimerkillinen käytös. Voit esimerkiksi edellyttää nuorilta koulutustilanteissa siistiä kielenkäyttöä sekä huomaavaisuutta muita osallistujia ja kouluttajia kohtaan. Vertaisohjaajakoulutukseen osallistuvilla nuorilla on jo sen verran ikää, ettei ehkä kannata alkaa vapaa-aikana paasaamaan käytöstavoista, ellei tilanne sitä välttämättä edellytä. Kuitenkin on hyvä muistuttaa jossain vaiheessa koulutusta nuorille, että vertsun toimiessaan he ovat esimerkkinä pienemmille lapsille, ja vertsun tehtävissä heiltä odotetaan tietynlaista käyttäytymistä. Nuoret ovat vastuussa itse omista tekemisistään. Vaikka kavereiden kanssa pitää hauskaa, on silti muistettava vastuunsa.

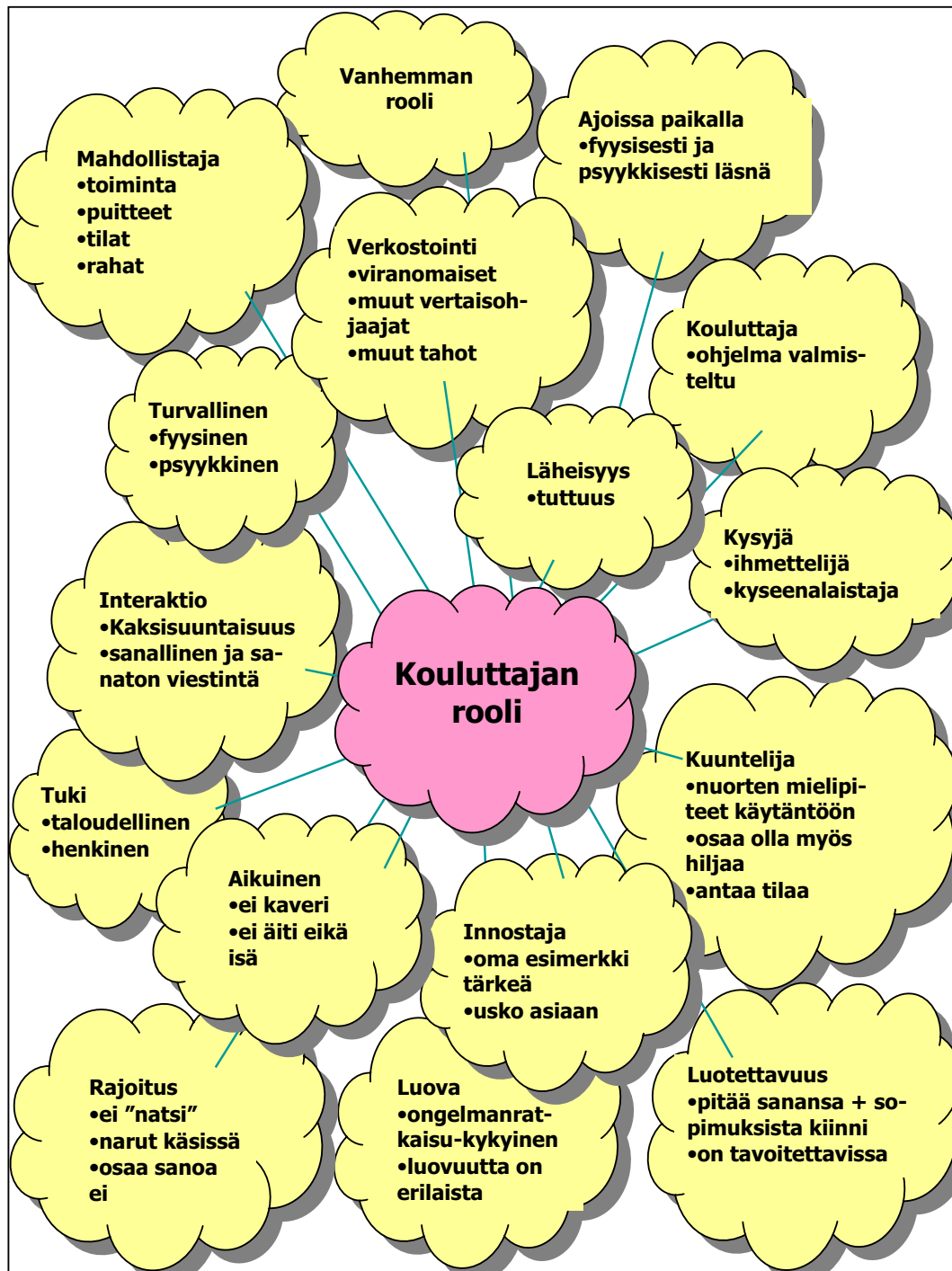
Koko koulutuksen ajan on syytä muistaa, että vertsuikäinen nuori on hyvin herkässä ja haavoittuvassa iässä. Kouluttajan on koko ajan varmistettava, ettei ketään nolata eikä kukaan joudu ilkeämielisen naurun tai pilkan kohteeksi. Erityisesti nuorta itseään koskevat harjoitukset on aloitettava pinnallisemmasta päästä. Kun nuori oppii tuntemaan ryhmää, voit lisätä syvällisempiä harjoituksia sen mukaan, mihin uskoo ryhmän pystyvän. Kaikki ryhmät eivät koko koulutusjakson aikana pysty täysin avautumaan, mutta hyvän kouluttajan ansiosta koulutus voi silti onnistua hyvin. Muista myös, että ketään ei voi pakottaa puhumaan omista tuntemuksistaan tai heittäytymään johonkin rooliin. Jokainen osallistuu omien kykyjensä mukaan, mutta toivottavaa olisi, että kaikki ovat kaikessa mukana. Todennäköisesti vertsuksi aikovien joukkoon valikoituu nuoret, jotka ovat valmiita kokeilemaan ja tekemään erilaisia asioita.

Laadi yhdessä nuorten kanssa koulutuskerroille säännöt, siten niitä on helpompi noudattaa. Usein nuoret itse ovat tiukempia itselleen kuin mitä sinä olisit. Päättäkää ryhmässä myös mitä seuraa, jos sääntöjä rikotaan.

Nauti koulutuksesta, nauti nuorista ja iloitse tuloksista!
Antoisia koulutushetkiä vertaisohjaajien parissa!

Outi Veijonaho

Kouluttajan rooli vertaisohjaajakoulutuksessa

Lähde:

<http://www.mll.fi/@Bin/21572/Vertaisohjaajakoulutus%20vakivallan%20ehkaisemiseen.pdf>
(16.11.2006)

Koulutusrunko

Viikonloppu 1.

lauantai	RYHMÄYTYMINEN ITSETUNTEMUS KERHON/LEIRIN SUUNNITTELU
sunnuntai	LEIKINOHJAUS

Viikonloppu 2.

lauantai	VERTAISOHJAAJUUDEN MERKITYS VERTSUN JA OHJAAJAN YHTEISTYÖ SOSIAALISET TAIDOT
sunnuntai	RYHMÄN OHJAUS

Viikonloppu 3.

lauantai	LAPSEN KASVU JA KEHITYS LAPSEN ERILAISUUDEN HUOMIOINTI
sunnuntai	ONGELMATILANTEIDEN RATKAISU

Viikonloppu 4.

lauantai	NUORTEN KOTKIEN ARVOT MORAALI LAPSEN/VANHEMMAN KOHTAAMINEN
sunnuntai	ENSIAPU

Viikonloppu 5.

lauantai	KOTKATIETÄMYS ASKARTELU
sunnuntai	TIEDOTTAMINEN TUNNETTUUS

Viikonloppu 6.

lauantai	JÄRJESTÖTETÄMYS ITSEARVIOINTI
sunnuntai	KÄDENTÄIDOT

Illanvietet

Ettehan jätä hyödyntämättä mukavia lauantai-iltoja. Silloin ei istuta pöytien ympärillä ja kuunnella kalvosulkeisia. Mutta ei sitä kannata tuhrata sängyllä makaamiseen ja kattoon sylkemiseenkään. Silloin järjestetään erilaisia illanviettoja, joita voidaan hyödyntää sitten leireilläkin. Tässä muutama illanviettoidea.

Illanvietto 1

PERINTEINEN ILTANUOTIO

Grillatkaa makkaraa, paistakaa lettuja tai tikkupullia. Laulakaa sekä Kotkalauluja että muita mukavia lauluja. Ottakaa vaikka mukaan jokaiselle Nuorten Kotkien punainen ”Lauletaan yhdessä” -laulukirjanen.

Illanvietto 2

SKETSIT JA NÄYTELMÄT

Esittäkää pienissä ryhmissä sketsejä, näytelmiä ja hauskoja ohjelmanumeroita. Kouluttaja, muista, että lapset eivät ole nyt paikalla, anna nuorten irrotella, kunhan eivät mene mauttomuuksiin. Pitäkää hauskaa.

Illanvietto 3

TASKULAMPPULEIKIT

Tämä onnistuu pimeään aikaan. Voitte pelata taskulamppupiilosta. Se on kuin tavallista kuurupiiloa, mutta pimeässä. Tai voitte etsiä aarretta. Ohjaaja kiinnittää metsän puihin heijastimia sinne tänne. Yhden heijastimen alle laitetaan aarre. Nuoret voivat joko pienissä ryhmissä, pareittain tai yksinään etsiä taskulampun avulla heijastimet metsästä, aarteen saanut voittaa. Aarre voi olla vaikka suklaalevy.

Illanvietto 4

KUMMITUSJUTUT

Kertokaa nuotion valossa ne kaikkein karmivimmat tai vaikka typerimmät kummitusjutut. Jos näyttää, että kummitusjutut ovat turhan rankkoja, siirtykää vitseihin tai uskomatonta, mutta ei totta -tarinoihin. Molempia löytyy koululaisvitsikirjoista.

Ensimmäinen viikonloppu

Tutustuminen
Ryhmytyminen
Itsetuntemus
Kerhon/leirin suunnittelu
Leikinohjaus

Kouluttajalle: Pohja pitkälle yhteistyölle

Ensimmäisessä koulutuksessa luodaan pohja koko koulutuskokonaisuudelle. Viikonlopun päätarkoituksena on yhteishengen luominen. Kun koulutuksen ilmapiiri on hyvä ja kiinteä, halutaan tulla seuraavaankin koulutukseen. Toisaalta koulutettavien aiheitten on oltava hyvin konkreettisia ja heti käyttöön otettavia, jotta koulutus tuntuu hyödylliseltä. Tämän vuoksi olenkin valinnut ensimmäiseen viikonloppuun aiheiksi toiminnan suunnittelun ja leikinohjauksen. Nämä ovat perusasioita, joista on kaikille ohjaustöissä toimiville aina hyötyä.

Ryhmytyminen ja ryhmässä tutuksi tuleminen ovat tärkeä pohja hyvälle, pitkäaikaiselle yhteistyölle. Hyvä ryhmähengen luomiskeino on, että kaikkea ei koulutuspaikalla tuoda valmiina eteen. Vertsuikäiset nuoret selviävät hienosti aamu- ja iltapalan laitosta, saunan lämmityksestä ja loppusiivouksesta. Ihanteellisessa majoitustilassa on isot huoneet, vaikka siskonpeti, mutta ei muutaman hengen koppeja, joihin voi sulkeutua oman kaverin kanssa. Koulutustilassa olisi hyvä vähän rikkoa ystäväpareja, jotta tutustuttaisiin muihin ja ryhmytyminen sujuisi hyvin. Jos ryhmä jaksaa seurata isoissa pöydissä istuen, on se parempi kuin pareittain istuminen. Vierekkäin istuvista muodostuu helposti pari, eikä ryhmytyminen ole täydellistä.

Tutustuminen

On hyvin tärkeää opetella ensin tuntemaan ryhmä. Jos nuoret ovat vieraita toisilleen, aloittakaa nimileikeistä. Sen jälkeen voitte siirtyä leikkeihin, joissa käytetään toisista ryhmäläisistä nimiä, ja näin nimet jäävät paremmin mieleen. Samalla ilma-
piiri vapautuu ja ollaan valmiita uusiin seikkailuihin.

PERINTEINEN NIMILEIKKI

Leikkijät seisovat piirissä. Yksi sanoo oman nimensä. Seuraava leikkijä sanoo aloittajan nimen ja omansa. Näin edetään, kunnes viimeinen sanoo koko piirin nimet. Jos joku nimi unohtuu välistä, toiset voivat auttaa.

Nimeen voidaan liittää joku adjektiivi, ammatti, eläin tms, joka alkaa samalla kirjaimella kuin oma nimi. Esim. Kati-kameli, Sini-siivooja tai Tommi-toimelias.

LANKAKERÄLEIKKI

Istutaan piirissä, ohjaaja laittaa leikkiin mukaan lankakerän. Hän sanoo nimensä ja kertoo jonkun asian itsestään. Sen jälkeen hän ottaa langan päästä kiinni ja heittää kerän piirin läpi toiselle leikkijälle. Tämä sanoo kerän heittäjän nimen ja esittelee itsensä, ottaa langasta kiinni ja heittää jälleen kerän eteenpäin. Langasta muodostuu verkko. Kun kerä on kiertänyt kaikki piirissä istuvat, sitä aletaan keriä takaisin. Se, jolla on lankakerä, sanoo oman nimensä, ja sen henkilön nimen, jolle hän heittää kerän. Lanka kierretään takaisin kerälle ja lopulta se palautuu leikin aloittajalle.

NIMIEN MUISTELU

Heitetään ringissä kuvitteellista palloa siten, että heittäjä sanoo sen henkilön nimen, jolle heittää pallon. Palloa heitellään niin kauan, että se on useamman kerran kiertänyt kaikki henkilöt.

TYHJÄ TUOLI

Tätä leikkiä kannattaa leikkiä vasta, kun ollaan leikitty joku esittelyleikki ja nimet on jo kuultu muutama kerta. Leikkijät istuvat piirissä tuoleilla. Yksi piirissä istuja menee keskelle, jolloin hänen tuolinsa jää tyhjäksi. Tyhjän tuolin oikealla puolella istuva taputtaa tuolia ja huutaa jonkun piirissä istujan nimen. Se, jonka nimi sanotaan, juoksee tyhjälle tuolille. Piirin keskellä oleva koittaa ehtiä istua tuolille ennen kun oikealla puolella istuva ehtii huutaa kenenkään nimeä. Jos keskellä olija onnistuu, liian hitaasti reagoinut menee ringin keskelle, ja leikki jatkuu samalla tavalla.

LISÄÄ TUTUSTUMISLEIKKEJÄ:

Wiertsema, H. 1997. Liikuntaleikkikirja. Helsinki. Oy Edita Ab.

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 2002. Zip, zap ja boing: Leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä hoito- kasvatus- ja sosiaalialan koulutukseen ja työhön. Helsinki. Lasten Keskus.

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 2006. Intohimosalaatti. Leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä. Saarijärvi. LK-kirjat.

Aalto, S. (toim.) 2000. Suuri seuraleikkikirja. Ohjelmaviihteä arkeen ja juhlaan. Hämeenlinna. Karisto oy.

Simon, E. 2000. Leikkejä kouluun ja lapsiryhmille. 60 leikkiä ekaluokkalaisille ja muille aloittaville lapsiryhmille. Hämeenlinna. Lasten Keskus.

[illegible]

Ryhmäytyminen

Sen lisäksi, että tiedetään ryhmäläisten nimet, on tultava ryhmän kanssa toimeen, jotta voi luottavaisin mielin syventyä koulutukseen ja siinä tuleviin harjoituksiin. Ryhmäytymistä ei siis saa jättää liian vähälle huomiolle. Samalla nuoret saavat uusia ideoita, mitä lapsiryhmässä voi puuhata, kun jää ylimääräistä aikaa.

Kaivakaa nämä ryhmäytymisharjoitukset esille jokaista koulutusviikonloppua suunnitellianne. Leikkikää aina alkuun ainakin yksi ryhmäytymisleikki ja tarpeen vaatiessa myös tutustumisleikki, koska nuoret eivät välttämättä näe koulutusten välillä toisiaan.

JONOJEN JÄRJESTÄMINEN

Leikkijät muodostavat tietyssä järjestyksessä olevan jonon puhumatta mitään leikin aikana. Järjestyksiä voivat olla vaikka pituusjärjestys, ikäjärjestys tai aakkosjärjestys etunimen mukaan.

TAIKAMATTO

Laitetaan lattialle muoviliina tms. jolle koko ryhmä menee seisomaan. Ohjaaja kertoo tarinaa: Ryhmä pääsee matkustamaan taikamatolla, joka nousee ilmaan. Jokainen voi katsella ympärillä olevia maisemia. Kun matto on kymmenen metrin korkeudella, se pysähtyy, eikä voi jatkaa matkaa ennen kuin se on käännetty nurinpäin. Ryhmän tavoitteena on kääntää matto astumatta maton ulkopuolelle.

SOKKOJUNA

Ryhmä asettuu jonoon ja kaikkien muiden, paitsi jonon viimeisen silmät sidotaan. Ohjaaja johdattaa edestä jonoa näyttämällä, mihin suuntaan sen on turvallista mennä, viimeinen jonossa ohjaa letkaa taputuksilla. Yksi läpsäys molempiin olkapäihin tarkoittaa: eteenpäin, kaksi läpsäystä molempiin olkapäihin: seis! Yksi läpsäys oikeaan olkapäähän: käänny oikealla. Läpsäys vasempaan olkapäähän: käänny vasemmalle. Ohjaajan on ennakoitava tilanne, sillä viesti jonon etummaiselle viipyy hetken matkassa, kun jokaisen on läpsäytettävä vuorollaan.

PIDETÄÄN ILMAPALLO ILMASSA

Leikkijät jaetaan kolmeen ryhmään. Kullekin ryhmälle annetaan ilmapallo, jota heidän on yritettävä pitää ilmassa mahdollisimman kauan. Sama leikkijä ei saa koskea palloon kahta kertaa peräkkäin. Pallo ei saa pudota lattialle, jos se putoaa yritys epäonnistuu. Jokaisella ryhmällä on kolme yritystä, jonka jälkeen he istuvat katsomaan muiden suorituksia.

VARVASHIPPA

Yksi leikkijöistä on ensimmäisenä hippa, ja hän on piirin keskellä. Piiriläiset ottavat toisistaan pitävän kyynärkoukkuotteen. Hippa valitsee uhrinsa piirin leikkijöistä sanomalla tämän nimen ääneen. Hippa yrittää ottaa uhriaan kiinni koskettamalla varpaillaan tätä jalkaan, polven alapuolelle. Muut piiriläiset koettavat suojella uhria liikkumalla tai nostamalla jähdattu ilmaan hipan ulottumattomiin. Käsikynkkäotetta ei kuitenkaan saa irrottaa. Hippa saa vaihtaa uhriaan milloin haluaa. Tällöin hän vain huutaa uuden uhrin nimen ääneen. Kun hippaa saa uhrinsa kiinni, joutuu tämä uhri seuraavaksi hipaksi.

LISÄÄ RYHMÄYTYMISLEIKKEJÄ:

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. (2004) Zip, zap ja boing. Leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä hoito-, kasvatus- ja sosiaalialan koulutukseen ja työhön. Saarijärvi. Lasten Keskus.

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 2006. Intohimosalaatti. Leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä. Saarijärvi. LK-kirjat.

Wiertsema, H. 1997. Liikuntaleikkikirja. Helsinki. Oy Edita Ab.

Aalto, S. (toim.) 2000. Suuri seuralaikkikirja. Ohjelmaviihteä arkeen ja juhlaan. Hämeenlinna. Karisto oy.

Aalto, M. 2000. Ryppäästä ryhmäksi – 202 harjoitetta, 303 variaatiota. Ryttylä. My Generation.

Ryhmäytymisen merkityksestä:

Hyypä, M.T. (2005) Me-hengen mahti. Jyväskylä. PS-kustannus.

[illegible]

Itsetuntemus, Minä Itse

Hyvän ohjaajuuden perustana on hyvä itsetunto ja -tuntemus. Niinpä koulutuksessa on hyvä auttaa nuorta tutustumaan itseensä, näkemään omat vahvuutensa ja heikkoutensa sekä luottamaan itseensä. Näitä harjoituksia on hyvä käyttää muissakin koulutusviikonlopuissa, ei pelkästään tässä ensimmäisessä. Ripotelkaa itsetuntemusharjoituksia pitkin matkaa.

OLEN TÄHTI JA LOISTAN, KOSKA...

Tarvitsette keltaista kartonkia, sakset ja kynän. Jokainen koulutuksen osallistuja leikkaa keltaisesta kartongista tähden, sen kokoisen ja näköisen, kun itse haluaa. Tärkeää on vain, että tähdessä on kuusi sakaraa. Tähden keskelle kirjoitetaan ”Olen tähti ja loistan, koska...” ja jokaiseen sakaraan kirjoitetaan yksi hyvä asia itsestään. Asia, jonka takia tähti jaksaa loistaa. Tähdet esitellään lopuksi lyhyesti ryhmälle.

VERTSUELEFANTTI

Kaikille nuorille jaetaan piirretty kuva elefantista. Jokainen keksii elefantille nimen ja piirtää sille puvun, tavaroita yms. Lopuksi elefantti esitellään ryhmälle. Elefantti on kuva siitä, millainen nuori on vertsuna.

MISTÄ PIDÄT ITSESSÄSI?

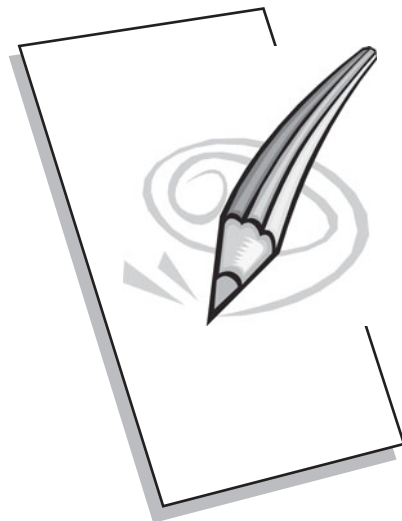
Hyvä itsetunto perustuu siihen, että päätät pitää itsestäsi sellaisena kuin olet. Laadi viisi listaa asioista, joista pidät itsestäsi. Listojen otsikot ovat: tunteet, ystävyssuhteet, tavat, ulkonäkö sekä kyvyt ja taidot. Kirjoita jokaisen otsikon alle vahvuutesi ja hyvät puolesi. Jokainen voi kertoa yhden otsikon alta omat vahvuutensa. Muuten lista on vain itseä varten, sen voi kaivaa esille pahana päivänä ja sitä voi tahtoessaan täydentää.

YSTÄVÄLLISET SANAT

Jokaisen selkään kiinnitetään vähintään A4-kokoinen pahvi- tai paperilappu. Osallistujat kirjoittaa toisten mukana olijojen lappuihin jotain mukavaa kyseisestä henkilöstä, esimerkiksi luonteenpiirteen, tavan, teon tai muiston. Lopuksi kaikk voivat lukea saamansa kehu joko ääneen tai itsekseen. Tähän leikkiin on myös hyvä lopettaa koulutuskerta.

MIKÄ ON SINUN UNELMASI?

Jokainen nuori saa paperia ja kyniä. Paperille piirretään oma Suuri Unelma. Samaan kuvaan unelman kanssa piirretään, miten unelman voi tavoittaa ja mikä voi uhata unelman toteutumista. Lopuksi kuvat esitellään ryhmälle.

LISÄÄ ITSETUNTEMUSHARJOITUKSIA:

Ellison, S. & Gray, J. 2001. Mitä tehtäis koulun jälkeen? 365 vinkkiä. Jyväskylä. Gummerrus Kustannus Oy.

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 2006. Intohimosalaatti. Leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä. Saarijärvi. LK-kirjat.

Dannecker, E. 2004. Vahvoja leikkejä vahvoille lapsille: itsetuntoa vahvistavia leikkejä. Helsinki. Lasten Keskus.

[illegible]

Kerhon tai leirin suunnittelu

Suuri osa vertsuista toimii jossain määrin kerhoissa apuna. Olisi siis hienoa, jos vertsu voisi satunnaisesti saada itselleen vastuukerhoillan, jolloin suunnittelu ja järjestelyt uskottaisiin hänen hoidettavakseen.

Sekä kerholaisten ja heidän vanhempiansa että ohjaajien ja vertaisohjaajien kannalta on helpompaa, jos kerhoilloille tehdään suunnitelma pitemmäksi ajaksi kerrallaan, vaikka puolivuositain, kerhokaudeksi. Tähän suunnittelutyöhön on hyvä ottaa myös kerholaiset mukaan, sillä heillehän toimintaa järjestetään, heidän toiveensa ja mielipiteensä on tärkeä. (harjoitus 1)

Kerhokauden alussa voidaan tehdä myös yhdessä lasten kanssa kerhoon säännöt. Usein lapset asettavat jopa tiukemmat säännöt itselleen, mitä ohjaaja tekisi. Lasten on myös helpompi sitoutua sääntöihin, jos he ovat olleet itse niitä laatimassa. Sopikaa myös yhdessä, mitä seuraa jos sääntöjä rikotaan. Joissain tapauksissa voi olla hyvä, että sääntöjä rikkonut joutuu miettimään itse itselleen sopivan rangaistuksen.

Yksittäistä kerhoiltaa suunniteltaessa on huomioitava tietenkin kerhon ajankohta ja paikka. Paljonko on aikaa käytettävissä, mikä vuodenaika on, ollaanko sisällä vai ulkona, millaisia lapsia kerhossa on sekä onko kerholla tietty teema. Kun on päätetty illan pääaihe: askartelu, pihaleikit, syysretki, vappudisko, on aika syventyä aiheeseen tarkemmin. Miten idea toteutetaan, mitä pelejä pelataan, mitä askarteluja tehdään? Kun tämä on selvillä, mietitään, mitä välineitä ja ennakkovalmisteluja tarvitaan ja kuka hoitaa minkäkin asian. Tämän jälkeen kerrataan vielä, että kaikki on huomioitu. Kerhoillan suunnittelu ei ole ihan vähäpätöinen juttu, mutta kun sen tekee kunnolla, onnistuu se vertsulta ihan yhtä hyvin kuin ohjaajaltakin.

Vaikka leiriohjelman pääkohdat ovat ohjaajien vastuulla, on kuitenkin hyvä ottaa uusia näkökantoja ja ideoita nuoremmilta osanottajilta. Lapsilta kannattaa kysellä toivomuksia ja vertsuja ottaa mukaan suunnitteluun. Leiriohjelma on suunniteltava aika pitkälti etukäteen, jotta tarvittavat tarvikkeet on mukana sekä leiriläisillä että järjestäjillä. Ohjelmaan kannattaa jättää pientä väljyyttä ja soveltamisvaraa, sillä jokainen lapsiryhmä on erilainen.

Vertaisohjaajien vastuulla voi olla esimerkiksi leiriolympialaisten järjestäminen, tai muun suuremman kokonaisuuden suunnittelu. Leirillä moneen asiaan on otettava mukaan säävaraus, sillä ohjelmaa suunniteltaessa jopa kuukausia etukäteen, ei voi tietää, miten ilmat suosii. Talvileirillä ei välttämättä olekaan lainkaan lunta, kesäleirillä on valtava helle ja polttava aurinko. Tai entä jos leiripaikan järveen tuleekin sinilevää. Leirille on syytä suunnitella aina varaohjelmaa, jota voi käyttää tiukan paikan tullen.

Leiriohjelmaa suunniteltaessa on syytä määritellä ensin kiinteät toiminnot. Usein ruoka-ajat ovat samat joka päivä, ehkä myös sauna ja uinti. Sen jälkeen katsotaan, että toiminnot tulevat eri päivien kesken tasapainoon ja väliin jää sopivasti omaa aikaa, ei liikaa, mutta ei liian vähän. Leiriohjelmaa ei voi jättää yksin vertsujen vastuulle, mutta tuettuna he voivat sen itsenäisesti suunnitella.

HARJOITUS 1

Tarvikkeina tarvitaan jokaiselle oma kynä ja kymmenkunta paperia.

Tässä harjoituksessa nuoret asettuvat lasten asemaan ja kouluttaja toimii ryhmän ohjaajana. Paperit laitetaan ympyrän muotoon pöydälle. Nuoret asettuvat seisomaan pöydän ympärille.

Kuvitteellinen tilanne on syksyn ensimmäinen kerhoilta, jolloin lapset saavat vaikuttaa syksyn kerho-ohjelmaan. Nuoret asettuvat harjoituksen ajaksi lasten asemaan. Lapset lähtevät kiertämään rauhallisesti pöytää. Aina saadessaan ajatuksen siitä, mitä he haluaisivat tehdä syksyn kerhoilloissa, lapset kirjoittavat sen kohdalle osuvaan paperiin. Kun sovittu aika on kulunut, ohjaaja kerää paperit pöydältä. Hän poimii ehdotusten joukosta suosituimmat ja muuten erinomaiset ideat. Näistä ehdotuksista keskustellaan lasten kanssa ja nämä saavat pohtia, onnistuuko ehdotus kerhoiltana.

HARJOITUS 2

Harjoitus 1 voidaan viedä vielä pidemmälle valitsemalla ryhmittäin yksi ehdotus, jota aletaan työstää tarkemmin. Muodostetaan 4–5 hengen ryhmiä. Mietitään yhdessä, mitä pitää tehdä, jotta ehdotus onnistuu. Mitä pitää hankkia, mitä tehdä valmiiksi ja mitä erityistä on huomioitava? Lopulta esitellään valmiit työt koko ryhmälle.

HARJOITUS 3

Nuoret muodostavat ryhmiä niin, että jokaisessa ryhmässä on 4–5 nuorta. Jokainen ryhmä suunnittelee joko talvi- tai kesäleirille yhden leiripäivän ohjelman ja pohtii mitä on huomioitava, jotta ohjelman voi toteuttaa.

**IDEOITA KERHOIHIN JA LEIREILLE JA NIIDEN
SUUNNITTELUUN:**

Ellison, S. & Gray, J. 2001. Mitä tehtäis koulun jälkeen? 365 vinkkiä. Jyväskylä. Gummerrus Kustannus Oy.

Nivala, M. (toim.) 1996. Jippii samassa veneessä! Jyväskylä. Suomen poikien ja tyttöjen keskus – PTK ry.

Katso myös leikit ja pelit, kädentaidot sekä askartelut!

[illegible]

Leikin ohjaus

Ohjaajan rooli

Ohjaajan tehtävä ei ole vain leikin selostaminen ja pisteiden laskeminen. Ohjaajalta vaaditaan tiettyä asennetta, jotta lapset saisivat leikistä sen, mitä se voi heille parhaassa tapauksessa antaa.

- Leikkimielisyys on tärkeää. Ohjaajan on elettävä leikin käännteissä mukana: yllättyä, riemastua ja olla utelias leikin kehittymisestä. Ohjaajan innostuneisuus tarttuu helposti ryhmään.
- Ohjaajan on asetettava leikkijöiden asemaan. Hänen on havainnoitava koko ajan leikkiä sen edetessä, jotta hän voi suhtautua empaattisesti leikkijöiden reaktioihin.
- Ohjaaja korostaa asioita, jotka leikkijä on tehnyt hyvin ja oikein, ei niinkään arvostele epäonnitumisia. Myönteinen palaute lisää luottamusta leikkijöiden ja ohjaajan välillä.
- Ohjaajan on näytettävä rehellisesti omat heikkoutensa ja virheensä, ohjaajakaan ei ole hyvä kaikessa ja se kannattaa myöntää.
- Ohjaajan on tiedettävä mitä tekee ja miksi. Hänen on oltava ohjeissaan selkeä ja toimia tasavertaisesti ja johdonmukaisesti kaikissa tilanteissa. Leikissä on syytä olla selvät säännöt ja rajat.
- Ohjaaja suunnittelee leikkituokiot valmiiksi. Suunnitelmasta ei kuitenkaan saa pitää kynsin ja hampain kiinni, sillä jos lapsilla on toiveita ja ideoita, niitä kannattaa kuunnella ja toteuttaa.

Leikin valinta

Valitse oikea leikki oikeaan aikaan ja paikkaan, oikealle ryhmälle.

1. Ajattele, millainen ryhmä on, minkä ikäisiä leikkijät ovat ja kuinka monta heitä on? Tuntevatko ryhmäläiset ennestään toisensa? Minkälainen ilmapiiri ryhmässä leikkihetkellä on?
2. Huomioi, mihin leikillä pyritään. Halutaanko tutustua toisiin, rauhoittaa tilannetta, purkaa energiaa, herätellä innottomia? Halutaanko painottaa yksilöä, pieniä ryhmiä vai koko ryhmää?
3. Erittäin tärkeää on, mikä tila leikille on käytössä. Ollaanko sisällä vai ulkona? Minkä kokoinen alue on? Mitä esineitä tilassa on? Onko alueella jotain särkyvää, jotain mihin voi loukata tai mistä voi saada vaikka tikkuja.
4. Paljonko leikille on aikaa? Täytetäänkö leikillä lyhyt odottelu-aika vai saako leikki kestää pitempään?
5. Valitse leikki, jonka ohjaukseen taitosi riittävät. Ohjaajan pitää tuntea leikki, innostua siitä ja hallita sen säännöt.

Leikin valmistelu

Muista aina tarkistaa, että sinulla on leikkiin tarvittavat tarvikkeet ja että osaat leikin ja muistat sen kulun. Ei välttämättä ole lainkaan huono idea kerrata leikin kulku vielä paperilta ennen leikin alkua. Mieti, missä kohdassa aluetta sinun olisi parasta olla leikin aikana. Ajattele jo valmiiksi, mikä voi mennä pieleen ja keksi ratkaisut näihin tilanteisiin.

Leikin selostaminen

Kun ohjaaja selostaa leikin lyhyesti ja täsmällisesti, leikkijät virittäytyvät nopeasti tunnelmaan ja pääsevät alkuun. Anna aluksi yksinkertaisia ohjeita, ja lisää niitä leikin kuluessa. Kaikkien on voitava nähdä ja kuulla ohjaaja. Ohjaaja näyttää itse malliksi tai antaa jonkun leikkijöistä näyttää. Reaktio- ja hippaleikeissä voi yhdistää selostukseen hidastetut liikkeet. Muista yhdistää kuuleminen, näkeminen ja tekeminen. Näin kaikki voivat havainnoida leikin kulkua itselleen parhaalla tavalla.

Leikin ohjauksesta

Pääperiaatteena on, että kaikki osallistuvat leikkiin. On kuitenkin syitä, jotka saattavat estää osallistumasta. Silloin järjestetään niin, että näilläkin leikkijöillä on leikissä oma roolinsa. He voivat olla erotuomareita, pisteenlaskijoita tai muita avustajia.

Leikki kannattaa lopettaa kun se on vielä hauska. Silloin sitä voidaan leikkiä uudestaan. Jos leikkiä venytetään liian pitkään, koko leikistä menee hohto.

SISÄLEIKKEJÄ:

HILJAA LIIKKUMATTA

Leikkijät liikuskelevat ympäri huonetta musiikin soidessa taustalla. He eivät saa koskettaa toisiaan. Kun musiikki taukoaa, leikkijät jähmettyvät asentoon, jossa he sillä hetkellä ovat. Jokainen, joka liikahtaa, joutuu leikistä sivuun. Kun neljäs leikkijä on joutunut pois, ensiksi leikistä pois joutunut pääsee takaisin, joten koskaan ei sivussa ole enempää kuin kolme leikkijää. Ohjaaja voi sovittaa tämän lukumäärän ryhmän kokoon.

SOKKOLEIKKI PÄINVASTOIN

Ohjaaja merkitsee pitkän kapean alueen. Leikkijät hajaantuvat alueelle siten, etteivät he pysty koskettamaan toisiaan. Kahta lukuun ottamatta kaikilla on silmät sidottuina. Kahden näkevän leikkijän on liikuttava leikkialueen reunasta toiseen, ja sokkoleikkijöitten on yrittävä saada heitä kiinni. Sokkoleikkijät eivät saa liikkua paikoiltaan, he voivat ainoastaan liikuttaa käsiään hitaasti. Kun leikkijä jää kiinni, hänestä tulee sokko ja kiinni saaja pääsee näkeväksi.

[illegible]

ULKOLEIKKEJÄ:

VIIVAHIPPA

Maahan piirretään kolme viivaa. Kullakin viivalla seisoo yksi sieppaaja. Sieppaajat saavat liikkua vain omalla viivallaan. Muut leikkijät seisovat alueen toisessa päässä ja heidän on ylitettävä kaikki kolme viivaa ilman, että sieppaajat saavat heidät kiinni. Kiinni saaduista leikkijöistä tulee myös sieppaajia ja heidän täytyy jäädä viivalle. Pienempien lasten ryhmässä sieppaajat voivat olla viivojen välissä.

PUUHIPPA

Yksi leikkijöistä on hippa. Muut valitsevat itselleen puun ja menevät sen luokse. Hippa huutaa ”Vaihtakaapas puuta ettei tarvi huutaa!”. Leikkijät vaihtavat puuta ja samalla hippa koettaa ehtiä vapaaseen puuhun kiinni. Se joka jää ilman puuta, on uusi hippa.

PORTTIPALLO

Leikkijät seisovat piirissä jalat harallaan niin, että jalat koskettavat viereisten leikkijöitten jalkoja. Leikkijät panevat kätensä polviinsa. Pallo annetaan piiriin. Sitä saa kuljettaa ainoastaan käsin. Palloa yritetään heittää toisen leikkijän jalkojen välistä, portista. Palloa voi työntää pois käsillä, mutta käsiä ei saa pitää portin edessä koko pelin ajan. Myöskään polvia ei saa tuoda yhteen. Jos pallo menee portista, kyseinen leikkijä joutuu pois leikistä ja piiristä.

PYYKKIPOIKA

Jokaiselle leikkijälle jaetaan viisi pyykkipoikaa, jotka he kiinnittävät vaatteisiinsa. Leikin ensimmäisessä vaiheessa tarkoituksena on kerätä omiin vaatteisiin niin monta pyykkipoikaa kuin suinkin mahdollista. Käytännössä tämä tapahtuu varastamalla pyykkipoikia muilta siten, että ennen kuin leikkijä voi varastaa seuraavan pyykkipojan, pitää edellinen saalis olla kiinnitettynä omiin vaatteisiin. Varastelun jatkettua aikansa ohjaaja keskeyttää leikin ja katsotaan, kenellä on eniten pyykkipoikia. Saman tien aloitetaan leikin toinen vaihe, jossa pyykkipojista pyritään pääsemään eroon niin, että niitä kiinnitetään yksi kerrallaan muiden osallistujien vaatteisiin.

LISÄÄ LEIKKEJÄ, PELEJÄ JA LEIKIN OHJAUSTA:

Bartl, A. 2000. Lyömättömät leikit. Leikkejä vihaa ja agressiota vastaan. Lasten keskus. Hämeenlinna.

Tirkkonen, P. & Toivonen, P. 2000. Olettekos kuulleet hauskaista leikistä... Helsinki. Nuorten Kotkain Keskusliitto.

Wiertsema, H. 1997. Liikuntaleikkikirja. Helsinki. Oy Edita Ab.

Aalto, S. (toim.) 2000. Suuri seuraleikkikirja. Ohjelmavihjeitä arkeen ja juhlaan. Hämeenlinna. Karisto oy.

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 1997. Hyvä, paha ja hauska: Tehtäviä ja ryhmätyöharjoituksia lasten ja nuorten kasvutyöskentelyyn. Helsinki. Lasten Keskus.

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 2004. Zip, zap ja boing. Leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä hoito-, kasvatus- ja sosiaalialan koulutukseen ja työhön. Saarijärvi. Lasten Keskus.

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 2006. Intohimosalaatti. Leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä. Saarijärvi. LK-kirjat.

Ellison, S. & Gray, J. 2001. Mitä tehtäis koulun jälkeen? 365 vinkkiä. Jyväskylä. Gummerrus Kustannus Oy.

Simon, E. 2000. Leikkejä kouluun ja lapsiryhmille. 60 leikkiä ekaluokkalaisille ja muille aloittaville lapsiryhmille. Hämeenlinna. Lasten Keskus.

Bartl, A. 2000. Leikkejä kouluun ja lapsiryhmille. Aloitetaan taas! Hämeenlinna. Lasten Keskus.

Thoenes, B. & Wisser, A. 1997. Leikkikirja. Porvoo. WSOY.

www.pirkka.fi/napero/ —> Puuhat

www.lastenmaa.net

Toinen viikonloppu

Vertaisohjaajuuden merkitys
Vertsun ja ohjaajan yhteistyö
Sosiaaliset taidot
Ryhmän ohjaaminen

Kouluttajalle

Mikä on vertsu? Tähän kysymykseen haetaan vastausta toisena viikonloppuna monelta eri suunnalta. Ensin pohditaan, millainen on hyvä vertsu ja mitkä ovat vertsun tehtävät. Lisäksi mietitään, mikä on vertsun ja ohjaajan suhde ja työnjako. Näihin kysymyksiin olen ottanut vastaukset työntekijäpalavereitten pohdintoista sekä kaikille piirijärjetöille keväällä 2005 tehdystä kyselystä, jolla kartoitettiin piirijärjestöjen asettamia toiveita ja tarpeita vertaisohjaajakoulutusmateriaalille.

Vertsu tarvitsee toimissaan, sekä lasten että ohjaajien kanssa, sosiaalisia taitoja. Sosiaaliset taidot kehittyvät vain niitä harjoittamalla ja silti ne on koottava käyttöön uusissa tilanteissa aina uudestaan. Vahva itsetunto on kuitenkin hyvä pohja omien sosiaalisten taitojen esille tuomiselle. Nyt kun ryhmä kokoontuu jo toista kertaa, voitte tehdä muutamia harjoituksia sosiaaliin taitoihin. Näitä harjoituksia voi käyttää myös myöhemmissä koulutuksissa mukavan toiminnallisina leikkeinä.

Viimeisenä aiheena tässä koulutusviikonlopussa on ryhmän ohjaaminen. Vertsun ei tarvitse vielä selviytyä isosta ryhmästä yksin, mutta pienryhmiä hän saattaa kyllä valvoa ja ohjata melko itsenäisestikin. Silloin on syytä tietää muutama perusasia, ettei lähesty täysin mutu-tuntumalla erilaisia tilanteita.

Jos tahdotte jossain vaiheessa koulutusta tehdä yhteistyötä alueenne ohjaajien kanssa, tämä koulutusviikonloppu tarjoaa siihen hyvän mahdollisuuden. Rinnan vertsukoulutuksen kanssa voisi olla ohjaajien koulutus ajankohtaisesta ja tarpeellisista aiheista ja osaksi koulutukset voisivat nivoutua yhteen. Erityisesti vertsujen ja ohjaajien välistä yhteistyötä olisi hyvä työstää ja pohtia ryhmätöissä sekaryhmissä. Jos yhteiseen koulutukseen päädytään, illanvietto on yhteinen. Ohjaaja- ja vertsukoulutusten osallistujat jakavat myös yhteiset ruokailu- ja majoitustilat.

Muistakaa leikkiä myös ryhmäytymisleikkejä ja tarvittaessa myös tutustumisleikkejä. Jos johonkin väliin jää aikaa, itsetuntemusleikki voisi olla siinä kohdassa paikallaan.

Vertaisohjaajuuden merkitys: Mikä on vertsu?

Hyvä vertsu on

- sosiaalinen ja yhteistyökykyinen
- reipas ja aktiivinen
- toiminut pitkään Nuorissa Kotkissa
- erilaisten ihmisten – lasten ja aikuisten – kanssa toimeen tuleva
- apuna ohjaajalle
- avoin
- vastuuntuntoinen ja luotettava
- HALUKAS TOIMIMAAN VERTSUNA!

Vertsukoulutuksen käyneen nuoren tulisi

- selviytyä itsenäisesti leikinohjauksesta
- osata avustaa askartelussa
- hallita toimintatuokion pitäminen
- uskaltaa puuttua ja ratkaista ongelmatilanteita
- toimia yhteistyössä muiden ohjaajien kanssa
- pitää lupauksensa ja olla ajoissa paikalla

Vertsukoulutuksen käynyt nuori tarvitsee apua ja opastusta toimiessaan ja on oikeutettu sitä vaatimaan. Jos on tilanteessa epävarma, kannattaa se kertoa ohjaajalle, jolloin tilanne voidaan hoitaa yhdessä ja vertsu voi oppia siitä. Ei saa koskaan unohtaa, että ohjaaja on aina viimekädessä vastuussa. Vertsu ei saa jäädä missään tilanteessa yksin, vaan ohjaajan on aina oltava valmis tulemaan apuun, jos tarve vaatii. Jos kerhossa, leirillä tai tapahtumassa sattuu jotain, vastuu on AINA ohjaajan, ei vertaisohjaajan. Vertsu on apuohjaaja, ohjaajan apu, toinen silmäpari. Ohjaaja vastaa toiminnan laadusta. Vertsu vastaa vain itsestään ja tekemisistään.

Kun nuori toimii vertsuna, hänen on huomattava, että hän on esimerkkinä lapsille. Hänen on huomioitava se käytöstavoissaan ja kielenkäytössään. Jos joku asia on kielletty, ei vertsukaan sitä silloin tee. Vaikka kaikki toiminta ei voi aina kiinnostaa, vertsu osallistuu innostuneesti saaden lapsetkin mukaan innokkaina.

Vertsu on edelleen ikätovereilleen kaveri, mutta toimiessaan vertsuna nuoren on muistettava, että ihan kaikkeen pelleilyyn ei sovi lähteä mukaan. Vertsu ei voi juonitella ohjaajilta salaa yöllistä soutu-retkeä tai muuta luvattonta, eikä vertsu voi möykätä ruokapöydässä. Hauskaa saa pitää ja täytyykin pitää, mutta on huomattava kohtuus ja otettava muut osallistujat huomioon.

HARJOITUS

Pohtikaa yhdessä tai pienissä ryhmissä millainen on hyvä vertsu. Miten nuoresta tulee vielä parempi vertsu? Kouluttaja voi johdatella keskustelua apunaan edellä ollut lista vertsun hyvistä ominaisuuksista.

Samalla tavalla voitte käydä keskustelua siitä, mitkä asiat kuuluvat nuorten mielestä asioihin, jotka vertsun tulee hallita. Jälleen kouluttajan apuna ovat edelliselle sivulle listatut vertsun tehtävät.

LAIVAMATKA

Ohjaaja kertoo aluksi pienen tarinan: Nuoret ovat matkustajina laivalla, joka purjehtii Itämerellä. Laiva ajaa karille ja matkustajat haaksirikkoutuvat kolmelle pienelle saarelle. Hätäkutsu saadaan lähetettyä juuri ennen laivan uppoamista, mutta saaret ovat niin syrjässä, että kestää viikon ennen kuin pelastajat ehtivät paikalle. Nuoret jakaantuvat kolmeen ryhmään ja keksivät ideoita, miten he voivat viettää aikaa ennen kuin pelastajat tulevat. Lopuksi ideat esitellään kaikille ja mietitään, voisiko niistä jonkun toteuttaa vertaistoimintana.

Vertsun ja ohjaajan välinen yhteistyö

Vertaisohjaaja on ohjaajan apulainen. Siitä huolimatta suunnitteluvaiheessa ohjaajan ja vertsun on oltava samanvertaisina päättämässä esimerkiksi kerho-ohjelmasta. Hyvä ohjaaja-vertsusuhde muodostuu siitä, kun ohjaaja luottaa vertsuun ja antaa riittävästi vastuuta, mutta ei liikaa. Vastavuoroisesti vertsun tulee muistaa, että ohjaaja on kuitenkin se, joka sanoo viimeisen sanan.

Vertsu on paitsi ohjaajan apu, myös sanansaattaja lasten ja ohjaajien välillä. Joistain asioista ei uskalleta kertoa suoraan ohjaajalle, mutta vertsulle puhutaan. Tai vertsu kuulee puuhaillessaan asioita, joita ohjaajan kuullen ei puhuta. Silloin vertsu toimii viestinviejänä ja äänitorvena, joka kertoo ohjaajalle, mitä lapset ajattelevat ja miten he kokevat asiat tai tilanteet. Tämä viestinviejän rooli on yksi tärkeimmistä vertsun tehtävistä. Hän voi esimerkiksi kertoa ohjaajalle, jos jostain leikistä ei pidetä, jotain lasta kiusataan tai ohjaajaa arvostellaan jatkuvasti selän takana jostain ominaisuudesta. Ohjaajan taas on tartuttava näihin palautteisiin ja toimia niiden mukaan.

Jos ohjaustilanteessa tulee joku hankala tilanne, jota nuori ei osaa yksin hoitaa, jonka nuori hoitaa ohjaajan mielestä huonosti tai joka jää mietityttämään nuorta, on tilanne aina käytävä ohjaajan ja vertaisohjaajan kesken läpi jälkeen päin, kahden kesken. Nämä ovat niitä keskusteluja, joista nuori oppii lisää. Ohjaaja ei saa kuitenkaan syyttää nuorta, jos tilanne ei ole mennyt hyvin, vaan on yritettävä ymmärtää, että vertsu ei ole vielä aikuinen, eikä voi olettaa, että hän suoriutuisi hankalista tilanteista aikuisen tavoin.

Rangaistustilanteet ovat aina ikäviä ja yllättäviä ja vertsun onkin syytä välttää joutumasta itse rangaistuksen antajaksi. Kun hän kohtaa tilanteen, johon hänen mielestään ei pelkkä puhuttelu riitä, hänen on syytä rauhoittaa tilanne ja sen jälkeen keskustella ohjaajan kanssa mahdollisesta rangaistuksesta lapselle. Lisäksi olisi parempi, että tämän keskustelun jälkeen ohjaaja kertoisi lapselle rangaistuksesta. Vaikka ohjaaja viekin tilanteen loppuun, vertsun olisi kuitenkin hyvä olla paikalla. Nämä tilanteet ovat kuitenkin sen verran ikäviä, että niiden hoito ei kuulu vertsujen velvollisuuksiin.

Vertsun on tekemisissään huomattava, että vastuu on aina ohjaajalla. Kun vertsulle annetaan tehtävä ja häneen luotetaan, hänen on oltava sen luottamuksen arvoinen. Jos ohjaaja luottaa asian tulevan hoidetuksi, ei ole mukavaa, jos hänen pitää koko ajan vahtia vertsua, että tehtävä tulee hoidettua. Se on aina lapsilta pois. Ohjaajan on voitava luottaa vertsuun, voidakseen uskoa hänen vastuulla olevia asioita vertsun hoidettavaksi.

Kun ohjausporukassa on enemmän ihmisiä, olisi välillä tarpeen pitää ohjaajapalavereja, jossa vertsut ja ohjaajat käyvät läpi menneen ja tulevan. Miten eri toiminnat ovat sujuneet ja onko joku asia jäänyt jotakuta vaivaamaan? Mitä seuraavaksi tehdään, kuka hoitaa mitään ja miten? Ohjaajapalavereja on pidettävä riittävän usein. Ihanteellinen tilanne olisi, jos kerho-ohjausväki pitäisi joko ennen jokaista kerhokertaa tai välittömästi kerhon jälkeen pienen istunnon, mutta vähempikin on parempi kuin ei mitään. Leirillä olisi hyvä pitää vaikka joka ilta lasten mentyä nukkumaan pieni turinatuokio kuluneesta ja tulevasta päivästä. Lisäksi leirin jälkeen olisi hyvä käydä leiristä jääneitä tunteja läpi ja ottaa niistä opikseen seuraavia leirejä järjestettäessä.

HARJOITUS

Keskustelkaa yhdessä tai ryhmissä, miten vertsujen ja ohjaajien yhteistyö toteutuu kerhoissa ja leireillä, joissa nuoret ovat olleet vertsuina tai vain osallistujina. Pohtikaa, mikä on ollut hyvää ja mikä huonoa ja miten yhteistyötä voitaisiin parantaa. Lopussa voidaan koota yhteenveto, joka toimitetaan ohjaajille, piirihallitukselle ja muille tahoille, jotka voisivat hyötyä tästä nuorten näkökulmasta.

Jos koulutuksessanne on ohjaajat mukana, tehkää edellä mainittu ryhmätehtävä sekaryhmissä, joissa jokaisessa on sekä ohjaajia että nuoria. Kouluttajan vastuulla on, että jokaisessa ryhmässä molempien osapuolien mielipide huomioidaan. Tässäkin tapauksessa tehkää ryhmätyöstä kooste oman piirijärjestön käyttöön.

Sosiaaliset taidot

Sosiaalisilla taidoilla tarkoitetaan taitoja, joiden haltijana yksilö pystyy toimimaan ryhmän jäsenenä. Siinä on hiukan sanatonta viestintää, vähän sanallista, runsaasti vuorovaikutusta ja paljon empatiaa, eli toisen tilanteeseen asettumista.

Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on vuorovaikutustaitojen kehittyminen sosiaalisissa suhteissa ja erilaisissa ympäristöissä. Sosiaalistumiseen vaikuttaa nuoren muodostama kuva ympäristöstään, omasta itsestään ja ympäristön häneen kohdistamista odotuksista. Tunteiden kehittymisen perustana on tarve tuntea hellyyttä ja turvallisuutta, ymmärtää ja tulla ymmärretyksi, tarve olla yhdessä muiden kanssa sekä kuulua erilaisiin yhteisöihin. Tarve tutkia, kokeilla ja vaikuttaa ympäristöön vahvistavat itsenäistä selviytymistä ympäristössä. (www.edu.fi)

Hyvä tapa kehittää sosiaalisia taitoja on ryhmässä työskentely. Jotta nuorten sosiaaliset taidot vahvistuisivat, tehkää harjoituksia, joissa koko ryhmän on tentävä yhteistyötä päästäkseen päämäärään. Nyt kun ryhmä on jo tuttu, eivät erilaiset luottamusleikitkään ole mahdottomia. Sosiaalisia taitoja kehittäviä leikkejä ohjatessa on syytä korostaa, että tehtävät vaativat ryhmätyötä ja koko ryhmän yhteistä pohdintaa.

HÄMÄHÄKIN SEITTI

Tehkää köydestä kahden puun välille verkko, jossa on yhtä monta reikää kun ryhmässä on jäseniä. Koko ryhmän pitää päästä seitin toiselle puolelle koskematta verkkoon. Jokaisen on mentävä eri reijästä.

AIDATTU ALUE

Rajatkaa köydellä alue puitten välistä sitomalla köysi puihin noin 1,5m korkeudelle. Koko ryhmä menee rajatun alueen sisäpuolelle. Tavoitteena on, että kaikki pääsevät alueen ulkopuolelle ylittämällä köyden ilman, että kukaan koskee siihen.

PIRAIJAT

Osallistujat seisovat kapealla penkillä tai rivissä olevien tuolien päällä. Tarkoituksena on järjestäytyä riviin syntymäpäivän mukaan nuorimmasta vanhimpaan. Osallistujien on oltava varovaisia, etteivät he putoa penkiltä piraijoiden saaliiksi. Mikäli joku putoaa, on koko ryhmän palattava alkuperäisille paikoilleen ja aloitettava järjestäytyminen alusta.

LISÄÄ HARJOITUKSIA:

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 1997. Hyvä, paha ja hauska: Tehtäviä ja ryhmätyöharjoituksia lasten ja nuorten kasvutyöskentelyyn. Helsinki. Lasten Keskus.

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 2002. Zip, zap ja boing: Leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä hoito- kasvat- ja sosiaalialan koulutukseen ja työhön. Helsinki. Lasten Keskus.

Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 2006. Intohimosalaatti. Leikkejä ja muita toiminnallisia menetelmiä. Saarijärvi. LK-kirjat.

Tutustumisen arvoista:

Kauppila, R. 2005. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot: vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. Jyväskylä. PS-kustannus.

[illegible]

Ryhmän ohjaaminen

Ryhmää ohjattaessa monet leikinohjaajan hyvät ominaisuudet on tarpeen palauttaa mieleen. Ryhmää ohjattaessa on ensiarvoisen tärkeää olla tasapuolinen ja yhdenmukainen kaikille lapsille, kaikkien heikkoudet ja vahvuudet huomioiden. On myös oltava oikeudenmukainen ja johdonmukainen, aina samasta teosta sama reaktio, oli kyseessä kuka tahansa.

Muista aina, että ryhmä koostuu yksilöistä. Jokainen jäsen tuo ryhmään energiansa, taitonsa ja tahtonsa, joista yhdistymällä tulee kokonaisuus, ryhmä. Jokainen ryhmä on omanlaisensa, kuten ryhmän jäsenetkin. Et siis voi noudattaa samaa kaavaa kaikkiin lapsiryhmiin, et edes samaan ryhmään eri päivinä, sillä yhden lapsen mielialan muutos vaikuttaa koko ryhmään. Ryhmän ohjaaminen on jatkuvaa tilanteen seurantaa ja mukana oloa. Vaikka ohjaaja tekee valmiit suunnitelmat, on aina oltava joustava ja valmis muuttamaan suunnitelmaansa. Takataskussa on aina hyvä olla muutama idea siltä varalta, ettei asiat sujukaan, niin kuin on ajatellut.

Hyvässä ohjaaja-lapsi -suhteessa lapsi kokee olevansa tärkeä. Ei ole helppoa saada koko ryhmälle tunnetta, että he ovat tärkeitä ohjaajalle. Ei pidä olettaa, että hyvä suhde muodostuu yhdessä illassa, se vaatii aikaa. Vertsun on kuitenkin koko ajan muistettava ryhmää ohjattaessaan, että jokaisen mielipide on tärkeä. Lasta on tuettava, vertsu ei saa vähätellä tai arvostella lasta tai hänen mielipidettään. Tietenkään lasta ei pidä kannustaa epäsuotuisaan käytökseen, väkivaltaan, kiusaamiseen, näpistelyyn tms.

Ryhmää ohjattaessa on tärkeää tarkkailla lapsia ja heidän suhteitaan. Esimerkiksi kiusaamiseen on sitä helpompaa puuttua, mitä varhaisemmassa vaiheessa sen huomaa. Aina parempi, jos siihen puututaan jo siinä vaiheessa, kun se ei ole alkanut kohdistua yhteen tiettyyn lapseen tai lapsiryhmään. Siksi onkin hyvä pitää ryhmää ohjattaessa tiukka linja esimerkiksi nimittelyssä, tönimisessä ja uhittelussa.

HARJOITUS

Pohtikaa yhdessä tai pienissä ryhmissä, miten vertsu voi kerhoilloissa ehkäistä kiusaamista. Miettikää myös, miten toimisitte, jos huomaisitte kiusaamista.

LISÄÄ TIETOA RYHMISTÄ JA NIIDEN OHJAAMISESTA:

Himberg L. & Jauhiainen R. 1998. Suhteita – Minä, me ja muut. Porvoo. WSOY.

Sinikka Ojanen. 2000. Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian käsittelyä. Saarijärvi. Palmeniakustannus.

Onnismaa, J., Pasanen, H. & Spangar, T. (toim.) 2000 Ohjaus ammattina ja tieteenalana 1-2. Porvoo. PS-kustannus.

Onnismaa, J., Pasanen, H. & Spangar, T. (toim.) 2004 Ohjaus ammattina ja tieteenalana 3. Porvoo. PS-kustannus.

Salmivalli, C. 2005. Kaverien kanssa: vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys. Keuruu. Otava.

[illegible]

Kolmas viikonloppu

Lapsen kasvu ja kehitys
Lapsen erilaisuuden
huomiointi
Ongelmatilanteiden ratkaisu

Kouluttajalle

Tämän koulutuskerran jälkeen nuorilla on jo puolet koulutuksesta takana. Keskustelkaa jossain vaiheessa viikonloppua, onko koulutuksesta ollut jotain hyötyä vertsunä toimiessa ja mikä on ollut kaikkein hyödyllisin oppi tähän mennessä. Pohtikaa samalla, onko joku asia jäänyt liian vähälle huomiolle. Tällaiselle keskustelulle pitäisi aina silloin tällöin antaa aikaa, jotta kouluttajakin voisi oppia kokemuksista ja mahdollisesti muuttaa koulutusta seuraavan vertsurryhmän kanssa aloittaessaan.

Tällä koulutuskerralla paneudutaan vähän lapsen kehitykseen ja siihen, millaisia leikkejä minkäkin ikäinen lapsi haluaa ja osaa leikkiä. Lapsia ja heidän tekemisiään on helpompi ymmärtää, kun tietää, miten normaali kehitys etenee. Lisäksi pohditaan sitä, miten suhtaudutaan lapseen, joka on jollain tavalla erillainen, joko kehitystasoltaan, luonteeltaan tai taustaltaan.

Kolmantena aiheena käydään läpi erilaisia ongelmatilanteita kerho ja leiritoiminnassa ja ratkaisuja niihin. Ongelmatilanteilta ei koskaan voi välttää, mutta niitä on myös hyvin vaikea ennalta harjoitella. Siksi onkin yritettävä ennakoida, mutta aina sekään ei onnistu.

Tähän koulutukseen on jätetty hieman enemmän tilaa itsetuntemusharjoituksille ja sosiaalisten taitojen harjoittamiselle. Älkää unohtako kuljettaa näitä aiheita mukanaan koko koulutuksen läpi.

Lapsen kasvu ja kehitys

Keskitymme tässä osiossa lapsein neljän vuoden ja esimurrosiän välillä. Ei ole syytä käsitellä sen vanhempia, sillä vertsuikäiset taitavat olla itse parhaita asiantuntijoita murrosikäisenä olemisessa. Alle neljävuotiaat taas ovat hyvin pieni osa toiminnassamme olevista lapsista. Vasta keskimäärin neljävuotiaana lapsi kykenee leikkimään ryhmän mukana erilaisia pelejä ja leikkejä, joissa on säännöt.

4 v. Myrskykausi

Neljävuotias osaa jo paljon kaikenlaisia taitoja, mutta ei täysin vielä hallitse niitä. Hän tahtoo kokeilla kaikkea ja hakee rajojaan. Nelivuotias kyselee paljon ja on taipuvainen suulautteen, komenteluun ja muiden määräämiseen. Nelivuotiaalla on aina oltava kavereita, hän on hyvin sosiaalinen, mutta silti vielä todella itsekeskeinen. Sääntöjen noudattaminen ei vielä suju kovinkaan hyvin.

Neljävuotias leikkii mielellään rooli- ja kuvitteluleikkejä. Hän leikkii mielellään ryhmässä, mutta valitsee leikkikavereitaan. Ohjattu yhteisleikki alkaa jo sujua. Liikuntaleikit ovat mieleisiä.

5 v. Suvantokausi

Viisivuotias on hyvin itsekriittinen ryhmä- ja sääntöleikeissä. Hän on edelleen hyvin utelias. Myös kiinnostus sukupuolisuuteen herää. Viisivuotias yrittää sopeutua ympäristöön ja kaverit ovat hänelle hyvin tärkeitä. Erilaiset luonteenpiirteet ja asenteet alkavat vahvistua. Viisivuotias alkaa erottaa toden ja valheen toisistaan.

Viisivuotias leikkii mielellään ryhmä- ja sääntöleikkejä. Myös roolileikit ovat tärkeitä. Viisivuotiaalle alkaa olla yhä tärkeämpää, että hän leikkii ryhmässä eikä yksinään.

6 v. Vaihtelun kausi

Kuusivuotiaalla on usein vaikeuksia oman kehonsa ja ruumiinliikkeittensä hallinnassa, koska hän kasvaa nopeasti. Hänestä tulee uudestaan kömpelö ja hän saattaa kompastella omiin jalkoihinsa. Kuusivuotias opettelee hillitsemään itseään ja hallitsemaan omia taitojaan, mutta jos hän epäonnistuu, hän suuttuu. Voittaminen on tärkeää. Kuusivuotias alkaa kehittää minäkuvaansa ja on hyvin itsekriittinen. Hän ei hyväksy arvostelua. Hän saattaa samaistua sarjakuvahahmoihin ja sankareihin.

Kuusivuotiaalle kilpailut ovat tärkeitä. Laita lapsi kilpailemaan itsensä kanssa. Ryhmäleikit alkavat jo sujua hyvin.

7 v.

Seitsenvuotias on hyvin velvollisuudentuntoinen ja empaattinen. Hänellä alkaa jo olla itsehillintää ja estoja, hän on selvästi kuusivuotiasta tasapainoisempi. Seitsemän vanha suojelee itseään vetäytymällä vaikeista tai kiusallisista tilanteista. Hän on kriittinen itselleen ja usein kiukku kohdistuukin omaan itseensä. Eettinen kehitys on voimakasta, kaikki on joko oikein tai väärin, suhteellisuudentajua ei vielä ole.

Seitsenvuotiaalle sääntöleikit ovat hyvin keskeisiä ja leikissä sääntöjä on ehdottomasti noudatettava. Välillä on vaikeaa sovittaa seitsenvuotiaan kanssa samaan leikkiin pieniä lapsia, joilta sääntöleikit eivät samalla lailla vielä suju.

8–9 v.

Alaluokilla lapsi alkaa voimakkaasti itsenäistyä. Oma porukka on hyvin tärkeä ja porukassa on tietty arvojärjestys. Harrastustoiminta kiinnostaa. Tämän ikäisillä lapsilla ei ole enää voimakkaita tunteenpurkauksia ja järkipuhe alkaa tehota. Lapsi saattaa vaihdella mielialan mukaan ujosta uhkarohkeaan. Oikeudenmukaisuus ja siihen pyrkiminen on tärkeää.

Alaluokkalainen syventyy leikkiin niin, ettei tarvitse enää jatkuvaa ohjausta. Sääntöleikit ja korttipelit kiinnostavat ja kartan tutkiminen on mielenkiintoista. Tämä ikävaihe on lukemisen kulta-aikaa, kaikki sarjakuvista tietokirjoihin kiinnostavat.

10–12 v.

Alakoulun ylemmillä luokilla alkaa esimurrosikä. Lapsi saattaa kiivastua aikaisempaa herkemmin ja toisinaan hän saattaa olla syrjään vetäytyvämpi. Kaveriporukka on todella tärkeä, eikä yksin tehtäisi mitään. Hän pystyy ottamaan jo vastuuta tekemisistään ja osaa huomioida pienemmät lapset.

Sääntöleikit ovat edelleen mieluisia. Lisäksi leikit, joissa voi samalla jutella ja seurustella kavereitten kanssa, kuten lautapelit, ovat suosittuja.

HARJOITUS

Tämä harjoitus tehdään vasta, kun lapsen kehitystä on käyty yhdessä läpi. Muodostakaa 4–5 hengen ryhmiä. Suunnitelkaa ryhmässä toimintatuokiot (n. 10–15 min), jotka soveltuvat:

- a) 4–7-vuotiaille
- b) 8–12-vuotiaille
- c) 4–12-vuotiaille

Käyttäkää toimintatuokioissa samaa perusideaa, leikkiä tms., mutta muuttakaa sitä niin, että se soveltuu kulloisellekin kohderyhmälle. Toimintatuokiot esitellään muille ryhmille.

LISÄTIETOJA LAPSEN KEHITYKSESTÄ:

Rödström, M. 1992. Lapsen kehitys 7–12 vuotta. Keuruu. Otava.

Helenius, A. 1993. Leikin kehitys varhaislapsuudessa. Tampere. Kirjayhtymä.

Einon, D. 2003. Luova lapsi. China. Karisto.

Woolfson, R. 2001. Virkku vekara. Hongkong. WSOY.

Einon, D. 1999. Kehittyvä ja onnellinen lapsi. Portugal. Weilin+Göös.

Hoppu, K. (toim.) 2003. Suomalaisen lapsiperheen lääkärikirja. Porvoo. WSOY.

<http://vanhemmat.mll.fi/>

Lapsen erilaisuuden huomiointi

Pohtikaa yhdessä, miten huomioitte:

- a) syrjään vetäytyvän, ujon tai aran lapsen
- b) hyvin energisen, ylivilkkaan lapsen
- c) lievään väkivaltaan taipuvaisen lapsen
- d) hyvin huomionkipeän tai itseriittoisen lapsen
- e) pikkuvanhan, ikäisekseen hyvin kypsän lapsen
- f) karkailevan tai huonosti tottelevan lapsen
- g) muista kulttuureista tulleen lapsen (esim. maahanmuuttajan tai eri uskontokunnan edustajan)
- h) ikäisekseen hyvin lapsekkaan tai kypsyttömän lapsen

Näitä seikkoja pohdittaessa huomioi ohjaajana ja kouluttajana, että sinun on oltava suvaitseväinen, hyväksyvä ja kunnioittava. Lähde liikkeelle ratkaisukeskeisellä ajattelumallilla, älä ongelmakeskeisellä. Tärkeää ei ole, mikä lapsessa on erilaista, vaan se, miten lapsen puuhastelu pysyy sellaisena, ettei siitä ole haittaa muille lapsille tai toiminnalle.

Erityisesti näissä ryhmissä pitää huomioida seuraavat seikat:

- a) syrjään vetäytyvä, ujo tai arka lapsi
 - lasta ei voi pakottamalla tehdä rohkeaksi
 - kannusta lasta osallistumaan vaikka yhdessä sinun kanssasi, jotta hän voisi voittaa arkuutensa
 - jos ennen rohkea ja innokas lapsi on syrjäänvetäytyvä, koeta keskustella hänen kanssaan ja selvittää, mikä hänen mieltä painaa
- b) hyvin energinen, ylivilkas lapsi
 - lapsi tuskin on paha luonnoltaan, hänellä on vain niin paljon energiaa, ettei hänellä ole kykyä purkaa sitä kaikkea niin kuin pitäisi
 - jos lapsi on ylivilkas, hän ei voi itselleen mitään. Hän ei osaa itse määritellä rajojaan ja pitää niistä kiinni. Ole johdonmukainen ja aseta selkeät rajat, mutta älä hermostu.
- c) lievään väkivaltaan taipuvaisen lapsen
 - väkivalta ei ole koskaan eikä missään tapauksessa sallittua
 - vanhempien kanssa on keskusteltava, jos väkivaltainen käytös on jatkuvaa tai häiritsevää
 - miksi lapsi on väkivaltainen? Joskus ohjaajan ystävällisyys ja lämminsydämyyskin voi murtaa muurin

- d) hyvin huomionkipeän tai itseriittoisen lapsen
 - yksi lapsi ei saa varastaa ohjaajan kaikkea huomiota
 - anna lapselle pieniä tehtäviä, jolloin hän kokee olevansa tärkeä
 - muista olla tasapuolinen
- e) pikkuvanhan, ikäisekseen hyvin kypsän lapsen
 - älä anna pikkuvanhan käytöksen hämätä, lapsi on aina lapsi, älä aseta häntä tilanteeseen, johon et muita samanikäisiä laittaisi
 - älä kuitenkaan koita taivuttaa lasta samaan muottiin muiden ikäistensä kanssa
- f) karkailevan tai huonosti tottelevan lapsen
 - keskustele vanhempien kanssa lapsen käytöksestä
 - pidä tiukasti kiinni lapselle asettamistasi rajoista, älä anna hänelle mahdollisuutta lipsua, näytä hänelle, ettei hän määrää kerhossa
- g) muista kulttuureista tulleen lapsen (esim. maahanmuuttajan tai eri uskontokunnan edustaja)
 - jos lapsi on vasta tullut Suomeen, hänellä voi olla ymmärtämisongelmia kielen, tapojen yms. takia
 - kaikissa kulttuureissa ei ole samoja juhlapyyhiä kuin meillä, keksi hänelle askartelupäiviksi neutraalit askarteluohjeet joulu-, pääsiäis- yms. askartelujen sijaan
- h) ikäisekseen hyvin lapsekkaan tai kypsymättömän lapsen
 - älä vaadi lapselta asioita, joihin hän ei pysty, vaikka muut ikätoverit pystyvätkin
 - kannusta lasta, jos hän tahtoo olla ikäistensä kanssa samalla tasolla, mutta kerro, ettei hänessä ole mitään vikaa sellaisena kuin hän on

TIETOA ERILAISISTA LAPSISTA:

Hoppu, K. (toim.) 2003. Suomalaisen lapsiperheen lääkärikirja. Porvoo: WSOY.

Michelsson, K. ym. (2004) MBD ja AD/HD: diagnosointi, kuntoutus ja sopeutuminen. Jyväskylä. PS-kustannus.

Jokinen, K. & Ahtikari, K. (2004) AD/HD-opas koulunkäyntiavustajille. Jyväskylä. PS-kustannus.

Uusikylä, K. (1994) Lahjakkaiden kasvatus. Jyväskylä. PS-kustannus.

Gillberg, C. (2001) Nörtti, nero vai normaali? Asbergerin oireyhtymä lapsilla, nuorilla ja aikuisilla. Jyväskylä. Ateena.

Bartl, A. 2000. Lyömättömät leikit. Leikkejä vihaa ja aggressiota vastaan. Lasten keskus. Hämeenlinna.

Ongelmatilanteiden ratkaisu

Kotkatoiminnassa, kuten kaikissa toiminnoissa, joissa on useampi ihminen, esiintyy välillä ongelmia ihmisten välillä tai ihmisten tunteissa. Tilanteet ovat aina yksilöllisiä, eikä niiden ratkaisuun ole yhtä ainoaa keinoa, jonka voisi opetella. Näissä tilanteissa on vain luotettava itseensä ja omaan maalaisjärkeensä.

Suuri osa ongelmista liittyy jollain tavalla lapsiin ja heidän keskinäisiin suhteisiinsa. Vertsun on huomattava näissä tilanteissa olla tasa-arvoinen mutta oikeudenmukainen. Aina ei ole selviydyttävä yksin, vaan ohjaajaa voi pyytää apuun. Vaikka vertsu saisikin tilanteen purettua yksin, on aina kerrottava ohjaajalle, millainen tilanne oli ja mihin lopputulokseen päädyttiin. Asiat voivat jäädä pinnan alle kaivertamaan ja saattavat putkahtaa myöhemmin uudelleen esille.

Myös vanhempien kanssa voi ilmaantua ongelmia. Toiset vanhemmat eivät suostu näkemään omissa lapsissaan mitään vikaa. Jotkut ovat ottaneet naapurin lapsen silmätikukseen. Valitettavasti kotkatoiminnassa voi myös törmätä tilanteisiin, joissa epäillään lasta pahoinpideltävän tai vanhempi tuleekin päihtyneenä hakemaan lasta kerhosta. Tilanteesta pitää aina ehdottomasti puhua ohjaajan kanssa. Hän aikuisena ihmisenä ratkaisee, miten kussakin tilanteessa on parasta toimia.

Ohjaajien ja vertsujen tehtävä on varmistaa, ettei naapurustolle aiheudu vaikeuksia toiminnasta. Jos kuitenkin jotain tapahtuu, pallo lentää naapurin ikkunaan tai lapset häiriköivät kerhon jälkeen naapurin pihassa, on ohjaajan puututtava heti tilanteeseen. Asiallisella ja ystävällisellä suhtautumisella voidaan saavuttaa hyvät välit naapurin kanssa. Poikkeuksena on tietenkin naapurit, jotka ovat päättäneet, etteivät pidä toiminnastamme.

HARJOITUS

Nuoret jaetaan noin viiden hengen ryhmiin. Ryhmät keksivät tilanteen, jossa kotkatoiminnassa ilmenee lasten kanssa ongelmallinen tilanne. Jos ryhmä ei ole kovin oma-aloitteinen tai idearikas, ohjaaja voi keksiä tilanteet valmiiksi. Ryhmä pohtii ongelmalle ratkaisun ja ongelmat ratkaisuihin esitetään näytelmän muodossa muille ryhmille. Ongelmatilanteita voivat olla esim:

- a) Yhtä lasta ei oteta leikkeihin
- b) Joku lapsista on hyvin syrjäanvetäytyvä
- c) Lapselle tulee koti-ikävä kesken leirin
- d) Lapsiryhmä on täysin villiintynyt
- e) Lapsiryhmässä on riitaisa ilmapiiri

HARJOITUS

Pohtikaa yhdessä tai pienissä ryhmissä, minkälaisia muita ongelmia voitte kohdata kerhossa tai leirillä. Älkää ajatelko nyt näitä lapsiin liittyviä ongelmia. Mitä ongelmia voi esiintyä vanhempien kanssa? Entä toisten ohjaajien? Naapuruston? Muiden ympäristötekijöiden? Miten näiden asioiden kanssa on viisasta toimia? Voit johdatella keskustelua käyttämällä pohjana valmista johdantoa.

TUTUSTUMISEN ARVOISTA:

Isokorpi, T. 2006. Napit vastakkain: ristiriidat, rajat ja ratkaisut. Jyväskylä: PS-kustannus.

Neljäs viikonloppu

Nuorten Kotkien arvot
Moraali
Uuden lapsen/vanhemman
kohtaaminen
Ensiapu

Kouluttajalle

Koulutus alkaa olla jo niin pitkällä, että on aika paneutua nimenomaan Nuorille Kotkille tärkeisiin aiheisiin. Ensimmäisenä käsittelyssä ovat hyvin tärkeät Nuorten Kotkien arvot. Näiden arvojen on oltava kirkkaana jokaisen vertsun mielessä ja niiden olisi oltava itseselvänä osa heidän ajatusmaailmaansa. Arvojen lisäksi pohditaan hieman nuorten moraali-käsitystä. Mikä on oikein ja mikä väärin? Mikä on oikeudenmukaista?

Käytännön puolelta tämän koulutuskerran aiheina ovat uuden lapsen tai vanhemman kohtaaminen ja heidän toimintaan mukaan ottaminen sekä ensiapu. Lapsen tai vanhemman kohtaamista on hyvin vaikea opetella teoriassa ja käytäntö on tässä, kuten niin monessa muussakin aiheessa, se paras opettaja. Joitain perusteita voidaan kuitenkin käydä läpi.

Ensiavun opetus kaikille ohjaajille nähtiin tärkeänä vuoden 2006 liittokokouksessa. Tämän vuoksi ensiavulla on oltava vertsupöytäluksessakin huomattava painoarvo. Voit arvioida itse, mitkä aihealueet ensiavussa ovat teillä ne tärkeimmät. Kaikkea kun ei voi käydä läpi. Ensiapu jää parhaiten mieleen käytännössä, joten kokeilkaa erilaisia sidoksia ja erilaisien vammojen hoitoa. Sidetarpeet eivät ole niin kalliita, etteikö niitä voisi ottaa tällaisiin harjoituksiin mukaan. Ja tavallinen sideharsohan on vielä käyttökelpoista kokeilun jälkeen. Steriilit taidokset eivät kuitenkaan enää sovellu kokeilun jälkeen käyttöön.

Nuorten Kotkien arvot

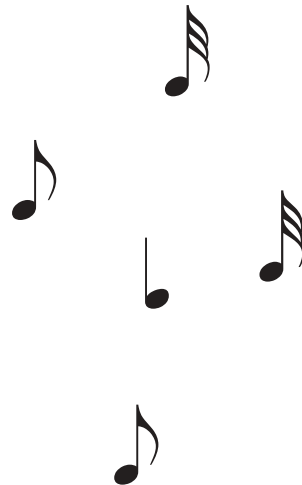
Käsi kädessä maailmaan

On tässä käsi ystävän.
Me luomme piirin kestävän.
;;; Tovereina toimikaamme
ja yhdessä kulkekaamme
nyt kaikkialle maailmaan. ;;;

On toive kaikkein kansojen
"ystävyyttä yli rajojen".
;;; Tovereina... ;;;

Tää viesti menköön eteenpäin,
niin että kaikki kertoo näin:
;;; Tovereina... ;;;

san. ja säv. Dagfinn Rimstad
suom. Ilpo Rossi

Arvot voidaan määritellä abstrakteiksi tavoitteiksi, jotka ohjaavat ihmisen ajattelua, päätöksentekoa ja toimintaa. Ne eroavat muista tavoitteista siinä, että ne sisältävät myös velvoituksen toimia tietyllä tavalla. (Himberg L. & Jauhiainen R. (1998) Suh- teita – Minä, me ja muut. Porvoo. WSOY.)

Nuorten Kotkien perustarkoituksena on tukea lasten ja nuorten kasvua itsenäisiksi, elämänmyönteisiksi ja tasapainoisiksi aikuisiksi sekä aktiivisiksi ja vastuuntuntoi- siksi kansalaisiksi. Toiminta perustuu sosialidemokraattisiin arvoihin, joista keskei- simpiä ovat:

Tasa-arvo

Kaikki ovat samanarvoisia, yhdenvertaisia. Lapset otetaan mukaan päätöksentekoon, aikuiset eivät saa päättää lasten asioista kuulematta ensin heitä. Kaikki lapset saavat osallistua kaikkeen.

Solidaarisuus

”Yhteisvastuullisuus, heikomman puolelle asettuminen.” (Sivistyssanakirja) Vapaaehto- työ on solidaarisuutta. Samoin se, että kaikki ovat tervetulleita mukaan. Heikompaa aute- taan. Tästä on osoitus solidaarisuusmaksut kansainvälisillä leireillä eli suomalaiset auttavat vähävaraisempia osallistumaan leireille.

Suvaitsevaisuus

Kaikki ovat yhtä hyviä ihmisenä huolimatta siitä, millainen hänen taustansa on. Olkoonpa lapsi sitten vähävaraisesta perheestä tai eri kulttuurista, hänet hyväksytään omana itsenään.

Oikeudenmukaisuus

Kaikki noudattavat samoja sääntöjä. Jokainen saa onnistumisesta kehuja, mutta sääntöjen rikkomisesta toruja.

Yhteistyökykyisyys

Toimitaan yhdessä kaikilla tavoin. Ohjaajat ja lapset toimivat yhdessä, osastot toimivat keskenään yhdessä, piirijärjestöt tekevät yhteistyötä keskenään ja tehdään yhteistyötä muidenkin kuin Nuorten Kotkien kanssa.

Kansainvälisyys

Ollaan yhteydessä muiden maiden Nuoriin Kotkiin. Käydään leireillä ja seminaareissa heidän vierainaan ja järjestetään kansainvälisiä leirejä Suomessa.

Demokraattisuus

Kaikki saavat vaikuttaa ja enemmistön tahto ratkaisee. Keskustelemalla voidaan päästä kaikkia miellyttävään lopputulokseen tai ainakin kompromissiin. Jos ohjaaja joutuu päättämään lasten toiveen vastaisesti, ohjaajan on osattava myös perustella, miksi hän päätti näin.

HARJOITUS

Pelatkaa ennen arvojen käsittelyä arvo-muistipeliä. Kouluttaja tekee valmiiksi kortit, joihin on kirjoitettu arvot. Jokaiselle kortille on pari. Arvoja voi kirjoittaa myös eri värisille taustoille, jolloin pareja tulee enemmän. Pelataan kuten perinteistä muistipeliä joko isossa ryhmässä tai pienemmissä ryhmissä. Näin arvot tulevat sanoina tutuiksi ennen kuin niitä aletaan käsittelemään.

HARJOITUS

Pohtikaa pienissä ryhmissä, miten voitte edistää Nuorten Kotkien arvojen toteutumista viikottaisessa kerhotoiminnassa. Miten arvot näkyvät? Jakakaa jokaiselle ryhmälle yksi tai useampi arvo, jota he pohtivat. Lopuksi esitellään pohdintojen tulokset kaikille.

Moraali, voiko näin tehdä?

Moraali on hyvän ja pahan sekä oikean ja väärän erottelua toiminnan yhteydessä. Se ei kosketa ainoastaan yhtä ihmistä, vaan kaikkia sitovat samat säännöt.

Omatunto viittaa moraalitajuun. Omatunto arvioi ajatuksiamme ja tekojamme sekä tekee eron hyvän ja pahan, oikean ja väärän välille. Usein omatunto on vielä ankarampi kuin toiset ihmiset. Omatunto on pitkälti kasvatuksen ja kulttuurin tulos.

Jokainen on vastuussa tekonsa tarkoituksesta, teosta itsestään ja sen seurauksesta. Vertsun on mietittävä tarkkaan, mikä seuraus on vaikka sillä, jos hän antaa yhdelle luvan tehdä jotain kiellettyä. Vertsu on varsinkin pienimmille lapsille auktoriteetti ja hänen arvovaltansa kärsii, jos hän osoittautuu epäoikeudenmukaiseksi.

Vertsun on myös huomattava, että hänen itseensä kohdistuvilla teoilla on vaikutuksia lapsiin. Myös hänen on noudatettava sääntöjä, jotka hän asettaa lapsille, koska muuten hän on epäuskottava. Lisäksi hänen on oltava esimerkillinen.

HARJOITUS

Ohjaaja keksii tapauksia, joissa oikean ja väärän erottaminen on vaikeaa. Pohditaan yhdessä, mitä puolia asiassa on ja miten kukin tilanteessa toimisi.

Esimerkki: Nuori nainen on vakavasti sairas ja hän kuolee jos ei saa lääkettä. Lääke on kuitenkin niin kallista, ettei hänen miehensä pysty ostamaan sitä vaimolleen. Mies tietää lääkettä olevan läheisessä apteekissa ja miettii murtautuvansa yöllä apteekkiin pelastaakseen vaimonsa hengen. Miten miehen olisi mielestänne toimittava?

TEORIATIETOA MORAALISTA JA ETIIKASTA:

Hämäläinen, J. & Niemelä, P. 1993. Sosiaalialan etiikka. Helsinki. WSOY.

Uuden lapsen tai vanhemman kohtaaminen

Kerhoon tulee uusi lapsi, josta ohjaajat eivät tiedä mitään? Hän saattaa tuntea muita lapsia ennestään tai hän voi olla kaikille täysin uusi tuttavuus. Tärkeää on saada lapsi mahdollisimman nopeasti mukaan, jotta hän viihtyisi kerhossa ja tahtoisi tulla toistekin.

Joissain kerhoissa on koitettu käytäntöä, jossa uusi lapsi saa tuekseen muutamaksi viikoksi oman vertsun. Tämä vertsu huolehtii, että lapsi pääsee mukaan leikkeihin ja ettei hän tunne oloaan yksinäiseksi. Vertsu ei ole koko aikaa lapsen kanssa, mutta hän tarkkailee sivusta, että kaikki sujuu hyvin. Tämä "oma vertsu" kyselee kerhon lopuksi, miten lapsi on viihtynyt ja toivottaa hänet tervetulleeksi ensi kerrallakin. Lähellä asuva vertsu voi jopa käydä hakemassa lapsen seuraavalla viikolla kerhoon.

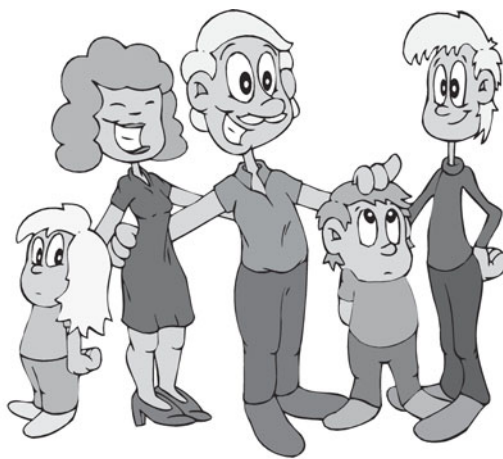
Lapsen lisäksi myös hänen vanhempansa on saatava vakuuttuneeksi, että toiminta on sopivaa juuri hänen lapselleen. Uuden lapsen vanhemman mukaan voisi antaa hiukan luettavaa, johon hän voisi kotona rauhassa tutustua. Materiaalista selviäisi, mihin toimintaan lapsi on osallistunut ja mitä se tarkoittaa ja ehdottomasti sen, mistä saa lisätietoja. Mukana voi olla myös toimintasuunnitelma ja/tai -kalenteri. Vanhemman on myös saatava hyvin varhaisessa vaiheessa tieto jäsenyydestä, mitä se maksaa ja mitä se sisältää. On tapana, että lapsi voi tutustua kerhoon muutaman kerran ja jos pitää toiminnasta, hän maksaa jäsenmaksu.

HARJOITUS

Pohtikaa yhdessä tai pienissä ryhmissä, miten uusi lapsi huomioidaan ensimmäisillä kerhokerroilla ja miten hänet saadaan tulemaan uudestaan. Miten tilanne eroaa, jos lapsi on toisille tuttu tai jos hän ei tunne ketään? Onko "Oma Vertsu" -ehdotus mielestänne käyttökelpoinen idea ja miten sitä voisi parantaa, että se olisi teistä luontevaa ja mielekästä?

HARJOITUS

Pohtikaa ryhmissä, miten esittelet toiminnan vanhemmalle, joka tuo lapsensa ensimmäisen kerran kerhoon? Suunnitelkaa pieni esite kuvitteellisesta kerhostanne, jonka voitte antaa vanhemmalle luettavaksi.

Ensiapu

Ensiapuosiosta ei saa tehdä liian raskasta. Valitse teille tärkeät aiheet ja muista ottaa teorian joukkoon riittävästi harjoituksia. Aihe jää paremmin mieleen, jos nuoret pääsevät itse kokeilemaan sen sijaan että teoriaa luetaan kalvoilta. Lähes kaikkia ensiaputoimenpiteitä voi harjoitella koulutuksessa. Huomaa kuitenkin, että vierasesineiden poistoa hengitysteistä ei saa missään tapauksessa harjoitella kaverille!

Aihealueita, joita saatetaan tarvita normaalissa toiminnassa voivat olla vierasesine hengitysteissä, haavojen hoito, venähdykset, nyrjähdykset, paleltumat, palovammat ja hyönteisten pistokset sekä eläinten puremat. Näitä taitoja voidaan joutua käyttämään sekä kerho- että leiritoiminnassa.

Käytä ensiapuosion suunnittelussa apunasi SPR:n materiaalia, Ensiapu-kirjaa ja internet-sivustoa, jotta oppisi menevät varmasti oikein. Jos epäilet taitojasi opettaa ensiapua, ota yhteyttä paikalliseen Suomen Punaisen Ristin osastoon. Heiltä saa koulutusapua pientä korvausta vastaan, ja kouluttaja tuo mukana myös harjoitteluvälineet.

ENSIAPUHARJOITUKSIA

- Harjoitelkaa painesiteen tekemistä kaverin raajoihin
- Harjoitelkaa kolmioliinan käyttöä kaverin käteen
- Harjoitelkaa murtuneen raajan lastoittamista kaverin raajoihin
- Harjoitelkaa venähdyksen hoitoa kaverille
- Harjoitelkaa hätänumeroon soittamista

ENSIAPURATA

Tämä harjoitus vaatii paljon ulkopuolisia henkilöitä. Kun ensiaputaidot on on yhdessä opeteltu, voit tehdä ensiapuradan, jossa testataan, miten oppi on mennyt perille. Radalla on rasteja, joissa on tapahtunut erilaisia tapaturmia. Nuorten on selvitettävä, mitä on tapahtunut ja huolehtia asiaan kuuluvasta ensiavusta. Rata kierretään pareittain tai pienissä ryhmissä. Lopuksi käydään yhdessä läpi oikeat toimintatavat kullakin rastilla.

LISÄTIETOJA:

Sahi, T., Castrén, M., Helistö, N. & Kämäräinen, L. (toim.) 2006. Ensiapu. Jyväskylä. Gummerrus Kirjapaino Oy (tai vanhemmat painokset)

www.spr.fi

Hoppu, K. (toim.) 2003. Suomalaisen lapsiperheen lääkärikirja. Porvoo. WSOY.

Viides viikonloppu

Kotkatietämys
Askartelu
Tiedottaminen
Tunnettuus

Kouluttajalle

Viidennellä koulutuskerralla paneudutaan toiminnan kannalta hyvin tärkeisiin asioihin. Yksi suuri kokonaisuus on kotkatietämys. Ollaan päästy nuorten kanssa jo siihen vaiheeseen, että on aika oppia, minkä järjestön toiminnassa he ovat mukana, miten Nuorten Kotkien organisaatio toimii ja mihin toiminta pyrkii. Viimekerralla käydyt arvot ovat hyvänä pohjana tälle osuudelle.

Mitä enemmän yhteiskunta tarjoaa lapsille ja nuorille vaihtoehtoja harrastuksiin, sitä enemmän on painostettava tiedottamiseen ja tunnettuuteen. On tärkeää osata ottaa kontakti lapsiin ja nuoriin ja heidän vanhempiinsa sekä kaiken lisäksi vielä mediaan. Nämä osa-alueet on jaettu niin, että tiedottaminen sisältää mainostamisen ja kerhon sisäisen viestittämisen. Tunnettuus taas kattaa mediassa näkymisen ja toiminnan tunnetuksi tekemisen yleisellä tasolla.

Tätä raskasta pakettia keventämään on tähän viikonloppuun valittu askartelu. Askartelu on hyvin laaja käsite, mutta tässä koulutusmateriaalissa pääasiassa askartelulla tarkoitetaan lähinnä sisätiloissa tehtävät hieman pienemmät yksilötyöt, kun taas viimeisen viikonlopun kädentaidot ovat enemmän kesäleireille ja muuhun ulkotoimintaan soveltuvia isompiakin juttuja.

Nuorten Kotkain Keskusliitto antaa mielellään apua kotkatietämyksen kouluttamiseen, jos tunnette epävarmuutta tämän tärkeän asian kouluttamisessa. Tunnettavuuden ja tiedottamisen kouluttamiseen voitte pyytää apua vaikka Keskusliiton viestintätyöryhmältä.

Osaahan jokainen vertsu tämän koulutuksen jälkeen Kotkamarssin.

Kotkatietämys

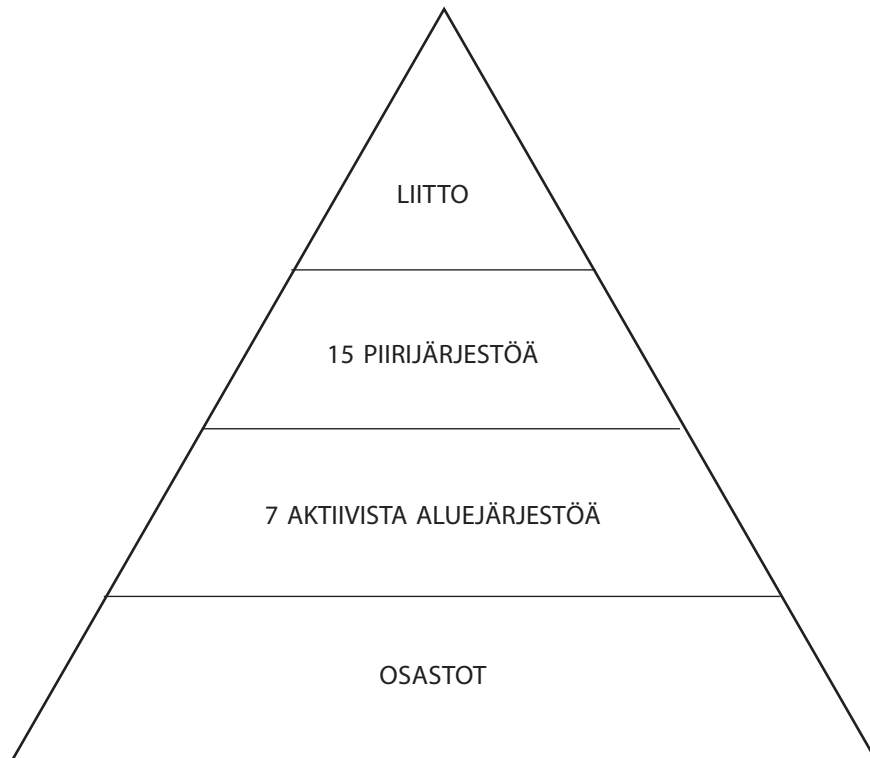
Kotkamarssi

Nuoret Kotkat! Korkealle
teillä katse tähyää.
Mieli vielä korkeemmalle
ylöspäin on määrämpää.
;;;Taisteluhun lapsi rahvaan,
tartu valon säilän kahvaan,
aamun vartijaksi jää,
aamun vartijaksi jää.;;;

Nuoret Kotkat! Työläisaate
teitä kutsuu taistohon.
Punainen on lippuvaate
niin kuin isäin ollut on.
;;; Alla sen nyt astukaatte,
siitä voiman, ponnen saatte,
olkoon valta auringon,
olkoon valta auringon.;;;

Nuoret Kotkat! Tulkaa tänne
siskojenne parvehen.
Nuoruutenne, elämänne,
into, tarmo sydämen,
;;; kaikki aatteellesi anna,
eespäin lippuasi kannan,
se on sun ja huomenen,
se on sun ja huomenen. ;;;

säv. George de Godzinsky, san. Pietari Salmenoja

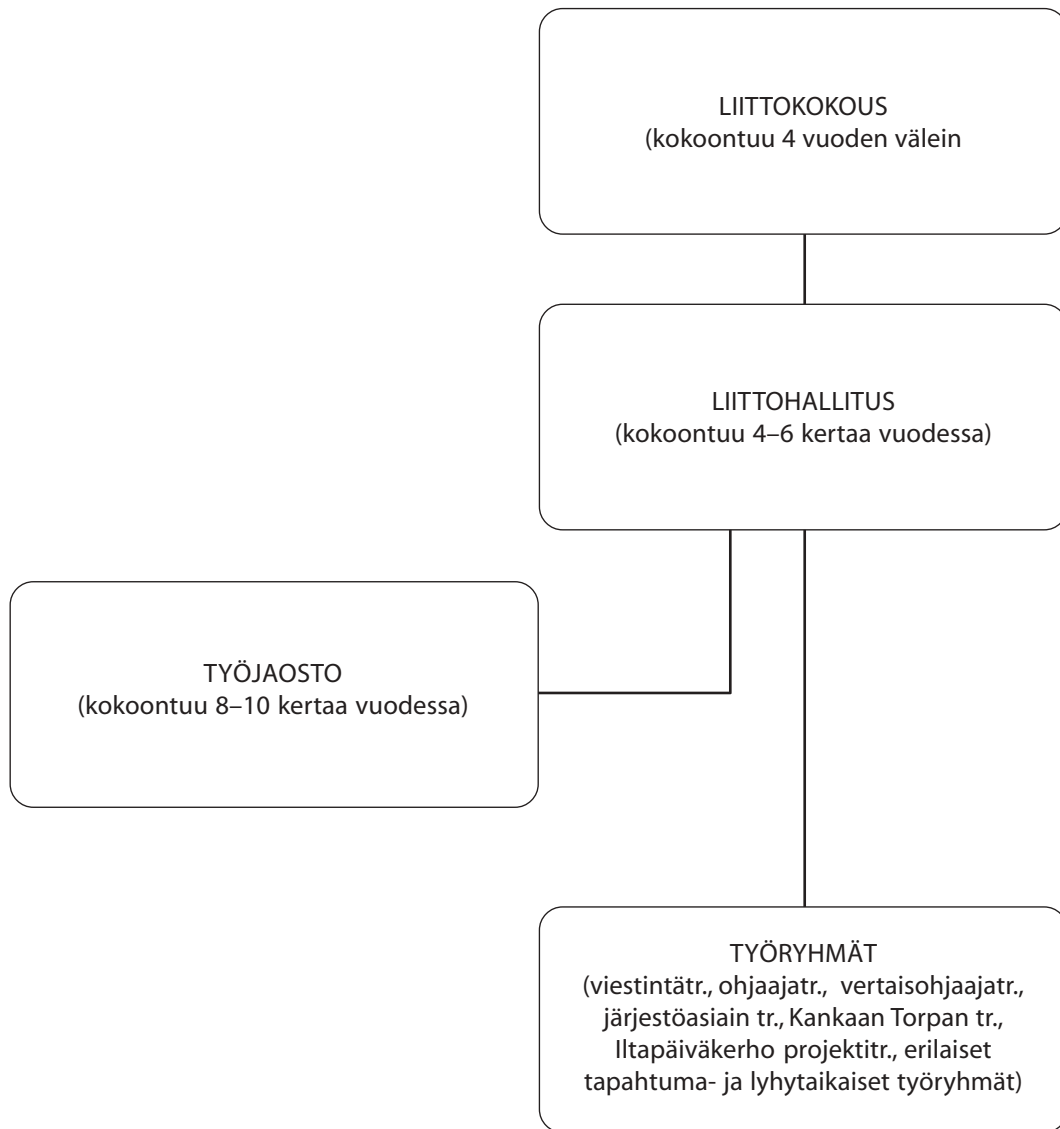

Nuorten Kotkien lapsille ja nuorille aktiivisin ja näkyvin, toimintaa järjestävä taho on osasto. Osastoilla on kerhoiltoja sekä leiri- ja retkeilytoimintaa. Osastot hankkivat jäseniä ja jokainen jäsen kuuluu johonkin osastoon. Osastot huolehtivat pääasiassa yhteydenpidon jäsenistöön ja tiedottavat tapahtumista. Osastoissa valitaan joka vuosi Kotkatoimikunta, joka päättää osaston toimintaa koskevista asioista ja vastaa osaston rahaliikenteestä.

Niissä kaupungeissa, joissa toimii useampia osastoja, saattaa olla aluejärjestöjä. Tällä hetkellä Suomessa on 7 aktiivista aluejärjestöä. Näihin aluejärjestöihin kuuluvat alueen osastot ja aluejärjestö järjestävät yhteistä toimintaa alueen osastoille. Aluejärjestöllä on puoli-vuosittain vuosikokoukset, joihin osallistuu edustajat kaikista aluejärjestön alaisista osastoista. Vuosikokouksessa valitaan vuodeksi kerrallaan toimiva aluejärjestön hallitus, joka hoitaa aluejärjestössä vastaavia tehtäviä kuin Kotkatoimikunta osastossa.

Jokainen osasto kuuluu piirijärjestöön. Piirijärjestöjä on 15. Piirijärjestö perii osastoilta jäsenmaksua. Piirijärjestö kouluttaa alueensa ohjaajia ja vertaisohjaajia, sekä järjestää koko piirin alueella leirejä ja retkiä. Piirijärjestö toimii samalla periaatteella kuin aluejärjestö siinä mielessä, että kaksi kertaa vuodessa kokoontuu vuosikokous, jossa on edustajat piirijärjestöön kuuluvista osastoista. Piirikokouksessa valitaan piirihallituksen jäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Puolet piirihallituksesta voi vaihtua kerrallaan.

Nämä 15 piirijärjestöä kuuluvat Nuorten Kotkain Keskusliiton ja maksavat sille jäsenmaksua. Keskusliitolla on vuosittain toistuvat tapahtumat lapsille, nuorille ja ohjaajille, jonka lisäksi sen erittäin tärkeä tehtävä on lasten ja nuorten edunvalvonta.

Liitossa ylintä päätäntävaltaa käyttää neljän vuoden välein kokoontuva liittokokous. Liittokokouksessa on edustajat jokaisesta piirijärjestöstä. Liittokokous päättää suuntaviivat seuraavan liittokokouskauden ajaksi ja valitsee liittohallituksen, jossa on yksi edustaja kustakin piirijärjestöstä.

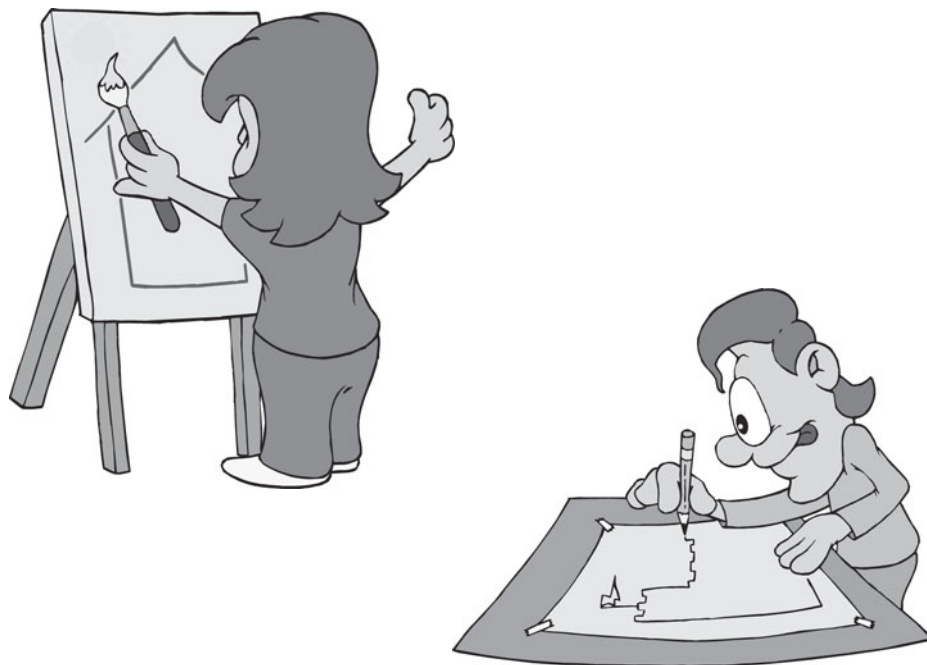
Liittohallitus päättää keskusliiton toiminnasta liittokokouskauden ajan liittokokouksessa päätettyjä suuntaviivoja noudattaen. Liittohallitus kokoontuu 4–6 kertaa vuodessa. Liittohallitus nimeää keskuudestaan työjaoston valmistelemaan asioita liittohallituksen kokouseen ja hoitamaan juoksevia asioita liittohallitusten kokousten välillä.

Liittohallitus nimeää myös erilaisia työryhmiä. Nämä työryhmät voivat kokoontua liittokokouskauden ajan, erilaiset projektityöryhmät ovat lyhytkestoisempia. Työryhmillä on oma vastuualueensa, johon liittyviä asioita työryhmän jäsenet pohtivat ja edistävät, järjestävät ja hoitavat sekä esittelevät aiheeseen liittyviä päätösasioita liittohallitukselle.

Askartelu

Tiesitkö, että askartelun ei aina tarvitse olla sitä kartongista tekemistä, perinteistä leikkaa-liimaa-askartele -hommaa. Askartelu voi olla myös mukavaa puuhaa kaiken ikäisille ja kokoisille, sukupuoleen katsomatta. Kirjastosta löytyy satoja askarteluohjeita eri materiaaleista ja vaikeusasteista. Ei kannata jättää hyödyntämättä kierrätysmateriaaleja ja luonnonmateriaaleja, sillä varsinkin suurissa ryhmissä askartelukulut saattavat turhan helposti nousta pilviin. Katso lopusta kirjavinkit, niistä löydät ne perinteisetkin askarteluohjeet, unohtamatta origameja ja muita haasteellisempia puuhia.

Askartelun ohjaamiseen on valmistauduttava huolella etukäteen. Erityisen tärkeää on, että kaikki tarvittavat välineet ovat saatavilla ja niitä on riittävästi. Lisäksi askartelua ohjattaessa on syytä tehdä etukäteen valmiiksi malli. Samalla huomaa ohjeen haasteellisimmat kohdat ja osaa tarkentaa ohjeita tarvittaessa. Työtä tehtäessä edetään kaikkien kanssa samassa järjestyksessä. Mallia näytetään ensin kaikille yhteisesti, sitten autetaan erikseen ryhmän pienimpiä ja niitä, jotka eivät ensimmäisestä kerrasta ymmärtäneet. Muista keksiä liiman tai maalin kuivumisen ajaksi jotain puuhaa, vaikka koristeitten leikkaamista.

PORSAS

Tarvikkeet:
ulpukan hedelmiä, pajua

Leikkaa ulpukan varsi pois. Katkaise pajusta neljä jalkaa possulle ja pistä ne vartalon alaosaan, sisälle ulpukakotaan. Leikkaa pajusta kaksi ohutta ja lyhyttä pät-kää silmiksi. Pistä ne paikoilleen.

HELMET

Leikkaa mainoslehden sivusta liuskoja, joko toisesta päästä kapenevia tai suorina. Laita vähän liimaa ja kierrä liuskat rullalle esim. Sukkapuikon tai naulan ympärille. Vedä puikko pois, anna kuivua ja tee helmikoruja. Voit tehdä myös piirustuspaperista ja värittää valmiin helmen.

RYIJY (esimerkiksi puhelinluettelosta)

Leikkaa luettelon sivuista n. 4–5 cm leveitä liuskoja, hapsuta ne reunasta. Laita liimaa yhtenäiselle reunalle. Liimaa liuskat piirustuspaperille, aloita alareunasta. Aseta seuraava liuska hieman edellisen päälle. Väritä vesiväreillä kuvioita ryijyyn, helpointa on värittää hapsujen suuntaisesti eli ylhäältä alaspäin.

MALJAKOITA HIEKASTA

Sivele lasipurkki liimalla. Laita siivilöityä hiekkaa sanomalehdelle ja kieritä purkki siinä. Voit vielä liimata kuivuneen hiekan päälle kiviä.

JOULUKUUSEN KORISTEET

Silitä kaksi aukileikattua kahvipussia sisäpuolet vastakkain haalealla raudalla yhteen. Leikkaa kuusenkoristeita.

AURINGONKUKKA

Teippaa 5–6 wc-paperirullaa kiinni toisiinsa ja maalaa askartelu- tai vastaavalla maalilla vihreäksi. Leikkaa pahvista halkaisijaltaan n. 20cm:n suuruinen ympyrä tai käytä kertakäyttölautasta. Leikkaa pahvista terälehtiä. Jos sinulla ei ole keltaista pahvia, maalaa ensin. Revi sanomalehdestä liuskaa ja rutista pieniksi palloiksi. Liimaa terälehdet pahviympyrään ja paperipallot ympyrän keskelle. Teippaa varsi kukintoon kiinni. Laita kukka saviruukkuun (Ø n. 30cm) ja rytistä ympärille sanomalehteä tai ruskeaa pakkauspaperia mullaksi.

KIVIPEIKKO

Valitse kaksi melko tasaista kiveä, toisesta tulee peikon pää, toisesta vartalo. Lisäksi tarvitaan kaksi litteää, pientä kiveä jaloiksi. Liimaa osat yhteen niin, että peikko pysyy jalkojen päällä pystyssä. Tee nahasta peikolle kädet ja häntä, hännän päähän voit liimata tupsun turkiksesta. Tee turkiksesta myös hiukset peikolle. Maalaa askartelumaalilla peikolle kasvot. Vaatteet voit joko liimata nahasta tai maalata askartelumaalilla.

ASKARTELUOHJEITA LÖYDÄT:

Ellison, S. & Gray, J. 2001. Mitä tehtäis koulun jälkeen? 365 vinkkiä. Jyväskylä. Gummerrus Kustannus Oy.

Niemistö, P. 2000. Askartelun pikkujättiläinen. Porvoo. WSOY.

Kädentaidot 1–2. 2004. Weilin+Göös Oy

Eriksen, L. 2003. Hauskoja puutöitä koko perheelle. Italia. Helmi-kustannus.

Beaman, S. 2004. Kortintekijän suuri käsikirja. Karkkila. Kustannus-Mäkelä.

Bolton, V. 2006. Askarrellaan lasten kanssa: Innostavia ideoita yhteisiin askarteluhetkiin. Karkkila. Kustannus-Mäkelä.

Boase, P. ym. 2002. Iloinen askartelukirja. Helsinki. Gummerus.

Bull, J. 2004. Joka sään puuhakirja. Helsinki. WSOY.

Iivonen, L. & Suomäki, P. 2000. Kierrätyskirja. Jyväskylä. WSOY.

Jackson, P. & A'Court, A. 2006. Paperiaskartelu. Helsinki. WSOY.

Plattonen, H. 2006. Luonnonkasvit käyttöön. Jyväskylä. Ateena.

Wahlström, I. 2005. Lasten puuhakirja kotiin ja kesämökille. Loimaa. Suomen maatalousmuseo Sarka.

www.pirkka.fi/napero

www.lastenmaa.net—> Puuhat

www.tiimari.fi—> Askarteluvinkit

Tiedottaminen

Olennainen osa toimintaa on tiedottaminen. Erilaisista retkistä ja leireistä lähetetään tiedotteet lasten vanhemmille ja kerhon alkamisesta tehdään tiedotteet jäsenistölle ja ilmoitustauluille.

Tiedotetta tai ilmoitusta tehdessä on tärkeää miettiä, mikä on se viesti, mikä halutaan kertoa. Ilmoituksen on oltava lyhyt, ytimekäs sekä helppolukuinen, jotta kaikki jaksavat lukea sen kokonaan. Olennaiset asiat on oltava helposti poimittavissa. Ilmoitusta tehtäessä on huomioitava myös ulkoasu. Valitse kappalejako, rivitys, sijoittelu ja kuvat niin, että se miellyttää silmää.

Ilmoituksessa on oltava selkeästi:

- tapahtuman nimi
- päivämäärä, kellon aika ja paikka
- tapahtuman lyhyt esittely
- ilmoittautumisohjeet
- mistä saa lisätietoja

Lehtien järjestö- tms palstoille laitetaan ainoastaan välttämättömät tiedot; tapahtuman nimi ja järjestäjä, aika ja paikka, ilmoittautumiset ja lisätiedot.

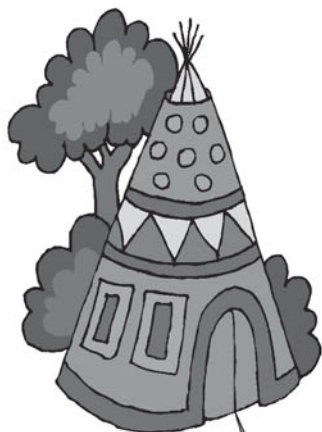
Esimerkki:

Kesämaan Nuoret Kotkat järjestävät lasten kesäleirin 11.–18.8. Kaisanlahden leirikeskuksessa Kesäkunnassa. Lisätietoja ja ilmoittautumiset 31.7. mennessä Tertulle 040-6677889.

HARJOITUS

Joko jokainen nuori, tai nuoret pienissä (max. 4 hlö) ryhmissä, suunnittelevat ilmoituksen kerhojen alkamisesta, retkestä tai leiristä. Ilmoitukset voidaan kiinnittää esille koulutustilan seinille loppu viikonlopuksi. Ilmoituksissa voi käyttää materiaalina vanhoja lehtiä, erilaisia kyniä yms.materiaalina vanhoja lehtiä, erilaisia kyniä yms.

Kesämaan Nuoret Kotkat
järjestävät perinteisen lasten

KESÄLEIRIN 11.-18.8.

Kaisanlahden leirikeskuksessa
Kesäkunnassa

Leirin teemana on intiaanit.

Ohjelmassa mm:

- jousiammuntaa
- lason heittoa
- melontaa
- naamiaisjuhlat

Lisätiedot ja
ilmoittautumiset
31.7. mennessä
Tertulle
p. 044-6677889

Muistathan kertoa
ilmoittautuessasi
ruoka-aineallergioistasi.

Tunnettuus

Tiedottamisessa ei riitä, että tiedotetaan tapahtumista ja toiminnasta niille, jotka halutaan toimintaan tai tapahtumiin mukaan. Jokaisen kotkaosaston on pyrittävä tekemään itseään tunnetuksi myös muilla keinoilla. Mitä paremmin osasto yleisesti tunnetaan, sitä helpompi sen on saada toimintaan uusia ihmisiä. Sen lisäksi, että järjestetään kiinnostavaa toimintaa, josta tieto kiirii ihmiseltä toiselle, apuna voidaan käyttää myös paikallisia tiedotusvälineitä.

Yhteyttä tiedotusvälineisiin kannattaa pitää yllä säännöllisesti. Niille kannattaa lähettää toiminnasta ja tulevista tapahtumista kertova kirje tai sähköposti vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tiedotusvälineet tarvitsevat juttuja järjestötoiminnasta. Ne tarvitsevat juttuja myös nuorisotoiminnasta ja vapaaehtoistoiminnasta. Säännöllisellä yhteydenpidolla varmistetaan, että jossain vaiheessa joku toimittaja tulee tekemään juttua juuri teidän toiminnasta.

Tiedotusvälineitä kannattaa lähestyä myös silloin, kun olette järjestämässä jonkin tapahtuman tai tempauksen. Siitä voi laatia erillisen tiedotteen, jossa kerrotaan tapahtumasta. Tiedotusvälineet voi myös kutsua mukaan tapahtumaa seuraamaan.

Tiedotusvälineille on syytä lähettää kutsu tapahtumaan noin viikkoa ennen tapahtumaa. Kutsussa kerrotaan:

- Kuka järjestää
- Mitä järjestetään
- Missä ja milloin tapahtuu
- Lyhyt kuvaus tapahtumasta
- Esim. viikonlopputapahtumasta ohjelma liitteeksi
- Keneltä saa lisätietoja

Toimittajien saapumiseen on syytä varautua kirjoittamalla tiedote, johon tulee ensinnäkin samat asiat kuin kutsuun, mutta lyhyen tapahtuman kuvauksen sijassa kerrotte tiiviisti ne asiat, joita te haluatte tuoda tapahtumasta esiin. Lopussa kannattaa muutamalla rivillä kertoa Kotkatoiminnasta yleensä.

Anna tiedote tapaamisen aikana toimittajille ja kerro heille suullisesti samat asiat, mitä olette tiedotteeseenkin kirjanneet. Toimittajat saapuvat paikalle halutessaan asiasta kutsua enemmän tietoa, jota he sitten kyselevät. He haluavat myös nähdä omin silmin, mitä tapahtuu ja paikalle tulleen lehtitoimittajan jutun yhteyteen tulee yleensä myös valokuva.

Toimita tiedote myös niihin tiedotusvälineisiin, mistä ei kutsusta huolimatta tullut toimittajaa paikalle.

Varautukaa kertomaan olennaiset asiat heti alussa ja välttäkää muutenkin pitkittämästä tapaamista turhaan. Toimittajilla on harvoin varattuna aikaa tuntia enempää yhtä asiaa varten. Viesti menee parhaiten perille, jos asian kertoo yksi tai korkeintaan kaksi henkilöä, mutta paikalla on syytä olla niin monta asiantuntijaa, että vastaus pystytään antamaan kaikkiin kysymyksiin.

(Jouko Veijonaho)

HARJOITUS

Pohtikaa yhdessä, tai pienemmissä ryhmissä, miten Nuoria Kotkia voi tehdä tutumaksi oman kerhon alueella. Jos tuntuu, että ryhmä on valmis laajempaan keskusteluun, voitte laajentaa aiheen piirijärjestönne tunnetuksi tekemiseen.

HARJOITUS

Tehkää pienissä ryhmissä paikallislehdelle lyhyt tiedote, jossa pyydätte toimittajaa saapumaan tutustumaan kerhoonne tai leiriinne. Tiedotteessa olisi hyvä olla lyhyt ja ytimekäs esittely kerhostanne tai leiristänne, sekä sen ohjelmasta. (Liite: Malli lehdistötiedotteesta)

LIITE: Malli kutsusta

KUTSU
5.8.2006

Kesämaan Nuoret Kotkat järjestävät perinteisen lasten kesäleirin tänä vuonna 11.-18.8. Kaisanlahden leirikeskuksessa Kesäkunnassa, Kaisanlahdentie 365. (Jos on tarkoitus järjestää tiedotustilaisuus ennalta määrätyllä hetkellä aika ja paikka merkitään tähän kappaleeseen lihavoituna.)

Leirille osallistuu noin viisikymmentä ala-asteikäistä kesämaalaisista. Tämän vuoden kesäleirin teema on intiaanit, ja leirillä tehdäänkin monenlaisia intiaanien kukoistuskauteen liittyviä tehtäviä. Lapset harjoittelevat jousiammuntoa ja lasso heittoa puupaaluun. Halukkaat saavat myös koittaa melontaa, kun Kesämaan melojat tulee keskiviikkona kanoottien kanssa rantaan. Leiri huipentuu lauantai-iltana naamiaisjuhliin, joissa pukeudutaan kotoa tuotuihin intiaanipukuihin ja leirillä tehtyihin sulkapäähineisiin.

Kesämaan Nuoret Kotkat on sosiaalidemokraattinen varhaisnuorisjärjestö. Kotkaosasto on osa Kesätienoon piirijärjestöä, valtakunnalliseen kattojärjestöön Nuorten Kotkain Keskusliittoa ja sitä kautta kansainvälistä kotkatoimintaa. Nuorten Kotkien pääasiallinen tarkoitus on järjestää lapsille aikuisten valvonnassa toimintaa kouluaikojen ulkopuolella.

Lisätietoja:

Puheenjohtaja Terttu Kotka. Puh. 044-6677889
Leiripäällikkö Pentti Potka puh. 0500-112233

Kuudes viikonloppu

Järjestötietämys
Itsearviointi
Kädentaidot
Koulutuksen päätös

Kouluttajalle: Koulutus lähestyy loppua

Miltä kuulostaisi kurssiportin rakentaminen ihan alkajaisiksi? Jos olette viimeisellä kerralla kurssipaikassa, jossa voitte rakentaa joko sisään tulotien tai kurssipaikan oven yläpuolelle portin, tilaisuus kannattaa ehdottomasti hyödyntää. Sen jälkeen jaksaa taas hetken istua hieman puuduttavamman järjestötietämyksen teoriaosuuden parissa.

Jos olette jokaisella viidestä aiemmasta koulutuskerrasta harjoittanut nuorten itsetuntemusta ja vahvistanut heidän itseluottamustaan, on nyt hyvä hetki puhua hieman itsekritiikistä ja -arvioinnista. Vaikka itseluottamus on kohdallaan, se ei oikeuta ihan kaikkeen, vaan on tiedettävä rajat, joiden puitteissa toimia. Kun nämäkin asiat on nuorella hallussa, hän on jo melkoinen itsensä tuntija ja osaa hyödyntää omat kykynsä ja taitonsa.

Kun tämä viikonloppu on takana, on aika sanoa nuorille kiitokset onnistuneesta koulutuksesta ja toivottaa heille hyvää matkaa vertaisohjaajan haasteissa. Toivottavasti he löytävät paikkansa Kotkatouhuissa ja jatkavat vielä aikanaan ohjaajaksi asti. Olet tehnyt, mitä tällä hetkellä voit tehdä valmistaaksesi heidät parhaansa mukaan tulevaan. Nyt voit vain tukea ja kannustaa, auttaa ja neuvoa. Nuoret eivät ole täysin oppineita, mutta se ei ole tarkoituksaan. He ovat saaneet eväät alkaa opettelemaan ohjaamista ilman jatkuvaa kädestä pitämistä. Olet kouluttajana tehnyt suuren ja tärkeän työn.

Järjestötietämys

Kuten jo ”Kotkatietämys” -osuudessa todettiin, Nuorilla Kotkilla on osastoja, aluejärjestöjä, piirijärjestöjä ja keskusliitto. Järjestötietämyksen pääpaino on osaston hallinnollisessa toiminnassa, mutta se on sovellettavissa lähestulkoon kaikkien yhdistysten toimintaan. Koska käytännöt eri piirijärjestöissä saattavat poiketa paljon toisistaan, soveltaa tietoa teidän piirijärjestönne toimintatapaan sopivaksi.

Jokaisen yhdistyksen on pidettävä sääntömääräiset vuosikokoukset. Toisissa yhdistyksissä säännöissä määritellään vuosittain pidettäväksi vain yhden vuosikokouksen, mutta pääsääntöisesti yhdistyksellä on sekä syys- että kevätkokous.

Syyskokouksessa annetaan lähtökohdat ja suuntaviivat tulevan vuoden toiminnalle. Kokouksessa hyväksytään toimintasuunnitelma ja talousarvio seuraavalle vuodelle sekä valitaan puheenjohtaja ja toimikunta/johtokunta/hallitus (Käyttäkää sitä nimitystä, joka teidän toimialueellanne on käytössä. Jatkossa tekstissä on täytetty termiä ’hallitus’), joka päättää toiminnasta ja hallinnosta vuosikokouksien välillä. Kevätkokouksessa päätetään edellinen vuosi. Siellä hyväksytään edellisen vuoden toimintakertomus ja tilinpäätös sekä myönnetään edellisen vuoden hallitukselle tili- ja vastuuvapaus edellisen vuoden rahaliikenteestä.

Syyskokouksessa valittu hallitus pitää kokouksia tarvittaessa. Heti toimikauden alussa puheenjohtaja kutsuu koolle järjestäytymiskokouksen, jossa hallitus valitsee itselleen sihteerin, taloudenhoitajan ja varapuheenjohtajan. Järjestäytymiskokouksessa päätetään myös, ketkä saavat käyttää pankkitiliä, ketkä allekirjoittaa virallisia papereita, miten kokoukset kutsutaan koolle ja miten pöytäkirjat tarkistetaan.

Hallitus valmistelee vuosikokousasiakirjat, kuten toimintasuunnitelman ja -kertomuksen, talousarvion sekä tilinpäätöksen, ennen vuosikokousta. Näin ei kuitenkaan aina toimita. Toimintakertomuksen kirjoittaa sihteeri, esityksen toimintasuunnitelmaksi kokoavat puheenjohtaja ja sihteeri yhdessä sekä talousarvion ja tilinpäätöksen taloudenhoitaja.

Kokouksen kulku

Hallituksen puheenjohtaja avaa kokouksen. Jos puheenjohtaja ei ole paikalla, varapuheenjohtaja huolehtii kokouksen johtamisesta. Sen jälkeen todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että kutsut kokoukseen on lähetetty sääntöjen määräämässä ajassa ja paikalla on vähintään puolet johtokunnan varsinaisista jäsenistä. Jos varsinainen jäsen ei ole paikalla, hänen tilalleen varsinaiseksi jäseneksi nousee varajäsen. Tämän jälkeen hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi. Kokoukselle valmistellaan ennakoon esityslista, jonka mukaan kokousasiat käydään läpi. Tämän esityslistan laatii joko puheenjohtaja tai sihteeri, yhdistyksen käyttämän tavan mukaan. Sihteeri tekee kokouksen kulusta pöytäkirjan, josta näkyy tehdyt päätökset. Jos hallituksen sihteeri ei ole paikalla, valitaan kokoukselle sihteeri.

Vuosikokouksissa valitaan kokoukselle erikseen toimihenkilöt; puheenjohtaja, sihteeri, pöytäkirjantarkastajat ja ääntenlaskijat. Ääntenlaskijat voidaan myös päättää valittavaksi siinä tapauksessa, että kokouksessa joudutaan äänestämään. Jos pöytäkirjantarkastajat toimivat ääntenlaskijoina, kokous keskeytetään ääntenlaskennan ajaksi.

Jos henkilö, jolle on kokouksen alussa myönnetty puheoikeus, haluaa käyttää puheenvuoron, hänen on pyydettävä puheenvuoro kokouksen puheenjohtajalta. Tämä käy usein, erityisesti kokouksissa, joissa on vähän osallistujia, kättä nostamalla. Joissakin kokouksissa puheenvuorot pyydetään kirjallisesti. Kun puheenvuoron pyytäneen vuoro tulee ja hänelle myönnetään puheenvuoro, on kohteliasta aloittaa sanomalla ”(Arvoisa) Puheenjohtaja...” ennen kuin kertoo sanottavansa. Puheenvuorosta kannattaa tehdä lyhyt ja selkeä, jotta pääasiat jäävät kuulijoiden mieleen.

TOIMIHENKILÖIDEN TEHTÄVIÄ

Puheenjohtaja:

- kutsuu hallituksen kokoukset koolle
- johtaa kokouksissa puhetta
- edustaa yhdistystä
- tekee toimintasuunnitelmaesityksen seuraavalle vuodelle keväällä yhdessä sihteerin kanssa

Sihteeri:

- laatii esityslistat kokouksiin puheenjohtajan ohjeistuksen mukaan (toisissa yhdistyksissä tämä on puheenjohtajan tehtävä)
- laatii kokouksista pöytäkirjat
- kokoaa toimintakertomuksen keväällä
- tekee muut yhdistyksen kirjalliset tehtävät

Varapuheenjohtaja

- huolehtii puheenjohtajan tehtävistä, jos puheenjohtaja on estynyt
- joissain yhdistyksissä varapuheenjohtajalla on omat vastualueet, joista hän huolehtii. Esim. yhteydenpito jäseniin tai yhteistyökumppaneihin.

Puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin työjako voi poiketa joissain yhdistyksissä yllämainitusta.

Taloudenhoitaja:

- tekee syksyllä esityksen talousarvioksi ja keväällä tilinpäätöksen
- pitää kirjaa yhdistyksen rahaliikenteestä
- huolehtii tilintarkastuksesta
- huolehtii yhdistyksen varoista

Esimerkki hallituksen kokouksen esityslistasta

Kesämaan Nuorten Kotkien hallituksen kokous 3/06

Paikka: Kesämaan nuorisotila

Aika 4.4.2006 klo 18.00

- 1§ Kokouksen avaus —> puheenjohtaja avaa kokouksen ja toivottaa kaikki paikalla olijat tervetulleiksi
- 2§ Laillisuus ja päätösvaltaisuudesta —> kokous pitää olla riittävän aikaisin koolle kutsuttu ja paikalla pitää olla yli puolet johtokunnan jäsenistä
- 3§ Esityslistan hyväksyminen —> jos kenelläkään ei ole mitään lisättävää esityslistaan, se hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi
- 4§ Saapunut posti —> luetaan yhdistykselle edellisen kokouksen jälkeen tullut posti ja tehdään päätökset niissä olleista asioista
- 5§ Ilmoitusasiat —> tähän kohtaan merkataan esim. toteutuneet tapahtumat, osallistumiset koulutuksiin yms.
- 6§ Päätösaasiat —> tässä kohdassa käsitellään erityisesti raha-asioita koskevat asiat, yhdistyksen jäsenistölle myöntämät tuet, retkien hinnat, suuremmat hankinnat...
- 7§ Kesäleiri —> suunnitellaan tulevan kesän leiriä
- 8§ Muu kesän toiminta —> suunnitellaan kesän muuta toimintaa
- 9§ Muut esille tulevat asiat —> jos jollain johtokunnan jäsenellä on mielessään asioita, jotka tahtoo antaa tiedoksi muille tai joiden johdosta haluaa keskustelua, ne käsitellään tässä kohdassa
- 10§ Kokouksen päättäminen —> puheenjohtaja päättää kokouksen

HARJOITUS

Muodostakaa 3–5 hlö ryhmät, joissa teette lehteen kokouskutsun ja laaditte kokouksen esityslistan.

HARJOITUS

Ryhmä valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja sihteerin ja pitää tavallisen johtokunnan kokouksen. Valitkaa asialistaksi yksi edellisen harjoituksen ryhmätyönä tehdyistä esityslistoista.

LISÄÄ TIETOA:

Yhdistylaki: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>

Loimu, K. 2005. Johda yhdistyksesi menestykseen: puheenjohtajan käsikirja. Helsinki. WSOY.

Loimu, K. 2002. Yhdistystoiminnan käsikirja. Helsinki. WSOY.

<http://kantti.net/ohjelmasarjat/yhdistystoiminta/>

Itsearviointi

”Itsearvioinnin lähtökohtana on jatkuvan parantumisen periaate. Arvioinnin avulla pyritään tunnistamaan toiminnan vahvuuksia, hyviä käytäntöjä ja parannustarpeita, jotta omia tapoja toimia voitaisiin kehittää.” (<http://www.koulujaymparisto.fi/itsearviointi.htm>)

Vertsujen ja ohjaajien on harjoitettava itsearviointia aina silloin tällöin. Hankalien tilanteiden jälkeen on hyvä pohtia, miten asia tuli hoidettua. Välillä on syytä pohtia omaa toimintaa kerhossa tai leirillä tai yleensäkin lasten kanssa. Ei saa olla liian kriittinen itselleen, muttei missään nimessä liian lempeäkään. Omia virheitä ei saa jäädä murehtimaan, mutta niistä on otettava opiksi. Ei saa tehdä toistuvasti samoja virheitä, vaan on korjattava käyttäytymistään. Elämä on jatkuvaa oppimista.

HARJOITUS

Nuoret ovat käyneet läpi kuusiosaisen vertaisohjaajakoulutuksen. On aika arvioida itseään ja oppimistaan. Vastatkaa vaikka seuraavanlaisiin kysymyksiin. Lopuksi käytään vastauksia keskustelun avulla läpi.

- Mitä olet oppinut vertaisohjaajakoulutuksen aikana?
- Missä taidoissa on vielä parantamista?
- Mistä aiheesta opit eniten?
- Miten olet paneutunut koulutukseen, oletko saanut siitä irti kaiken mahdollisen?
- Mitä olisit voinut tehdä toisin koulutuksen aikana?
- Miten voit hyödyntää oppimiasi taitoja toiminnassa? Oletko jo hyödyntänyt? Jos olet, miten se onnistui? Toimitko toisin, kuin olisit toiminut ilman koulutusta?
- Millainen osallistuja olet koulutuksessa ollut?

Kädentaidot

Leireillä on mukava puuhastella jotain käsillä luonnon antimista ja osaksi myös mukana tuodusta materiaalista. Välillä on hienoa tehdä jotain suurta ja näkyvää leiripaikalle ja tietenkin myös joku pieni muisto leiristä kotiin viemiseksi on tärkeä. Muistakaa luonnonmateriaaleja käyttäessänne noudattaa jokamiehen oikeuksia ja velvollisuuksia.

KURSSIPORTTI

Rakentakaa kurssiportti sisääntulotien tai koulutuspaikan oven yläpuolelle. Käyttäkää mahdollisimman paljon luonnonmateriaaleja. Kouluttajan kannattaa joko varmistaa etukäteen maanomistajalta, että saatte ottaa kaatuneita rankoja luonnosta tai tuoda valmiiksi paikalle tukirangat, kaatuneet pienet puut tai vastaavat. Muuten porttiin kannattaa varata köyttä tai ohutta rautalankaa kokoamiseen ja ehkä lakanan paloja ja kangastusseja.

PAJUPILLI

Tarvitsette vain tuoretta, oksatonta pajua ja terävän puukon. Ohjeet pajupillin tekemiseen löytyy esimerkiksi Markku Asuntan teoksesta Pajupillistä Pikisirkkaan – 52 perinteistä puulelua sanoin ja kuvin. Tai ehkä joku teidän alueen kokeneemmista ohjaajista osaisi ohjata pajupillin teon.

LISÄÄ IDEOITA KÄDENTAITOIHIN:

Bondestam, M. 2000. Better Kites – Parempia leijoja. Bobäck. Gummerus.

Køhn, Ø. 2000. Vuoleminen. Puukko työkaluna. Italia. Gummerus.

Asunta, M. 1999. Pajupillistä Pikisirkkaan – 52 perinteistä puulelua sanoin ja kuvin. Atena Kustannus.

Koulutuksen päättäminen

Kun koulutus päättyy, on mukava antaa koulutuksen käyneille todistus suoritetusta kurssista. Todistuksessa voisi lyhyesti lukea, miltä aihealueilta nuori on saanut koulutusta. Todistusta voi silloin myös käyttää kesätyön haussa hyödykseen, varsinkin jos hakee lapsityöhön, kuten leikkikentälle tai leiriohjaajaksi.

Koulutuksen päättymistä voi vaikka juhlistaa pienillä kekereillä. Kakkukahvit tai viimeisen lauantai-illan juhlat, joissa ohjelmassa on herkkujen syöntiä ja illanvietto-ohjelmaa, on mieleenpainuva lopetus koulutusrupeamalle.

Sunnuntaina ennen lähtöä annetaan vielä hyvää palautetta, kannustetaan ja rohkaistaan toimimaan aktiivisena vertsunä. Leikkikirjoista löytyy myös lopetusleikkejä, joilla voidaan päättää viimeinen koulutus.

Malli: Todistus

_____ (_____ - _____)
(nimi) (sotu)

on suorittanut Nuorten Kotkien vertaisohjaajakoulutuksen (54h). Koulutuksessa käsiteltiin mm. toiminnan suunnittelua, leikin ohjausta, ryhmänohjausta, lapsen kasvua ja kehitystä, erilaisuuden huomioimista, ongelmatilanteiden ratkaisua ja ensiapua. Kotkataloihin liittyen koulutuksessa käytiin läpi Nuorten Kotkien arvot ja muu kotkatietämys, järjestötietämys, tiedottaminen ja tunnettuuden lisääminen.

_____ (etunimi) on osoittanut olevansa aktiivinen ja reipas. Hänellä on valmiudet pienryhmän ohjaamiseen ja avustavien ohjaustehtävien hoitamiseen. _____ on valmis toimimaan vertaisohjaajana.

_____/_____._____
(paikka ja aika)

(kouluttajan allekirjoitus)